

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Възложител:

СНЦ „Мулти Етно Форум“

Изпълнител:

СНЦ „Мечи-Чал-Рожен“

ДОКЛАД

ОТ ИЗВЪРШЕНО АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ ЗА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ. 37В ОТ ЗМСМА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

ДЕЙНОСТ 1: „ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОУЧВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА
ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

ДЕЙНОСТ 2: „ИЗВЪРШВАНЕ НА АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ
ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 “Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ДЕЙНОСТ 1: „ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОУЧВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

I. ДЕФИНИЦИЯ НА ПОНЯТИЕТО ОБЩЕСТВЕН (КМЕТСКИ) СЪВЕТ.

II. ПРАВНА РАМКА НА КОНСТИТУИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН (КМЕТСКИ) СЪВЕТ.

III. ЦЕЛ И МЕТОДИКА НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

1. ЦЕЛ.
2. ОБХВАТ НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.
3. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.
4. МЕТОДИКА.

VI. РЕЗУЛТАТ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

1. ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ КАСАЕЩО НАГЛАСИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА.
2. ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ КАСАЕЩО НАГЛАСИТЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА.

VII. СРАВНЕНИЯ НА ПРИОРИТЕТИТЕ ПО КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ.

1. КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ.
2. ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ.
3. ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА.
4. АНАЛИЗ И СРАВНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ ОТ МЕСТНО ЗНАЧЕНИЕ.

VIII. МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА МЕЖДУ ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩЕСТВЕННОСТТА В ПРОЦЕСИТЕ НА МОНИТОРИНГ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕСТНИ ПОЛИТИКИ.

1. ИЗВЕЖДАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА.
2. ПРИЧИНИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗНИКВАНЕ.

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

3. МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

ДЕЙНОСТ 2: „ИЗВЪРШВАНЕ НА АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

Съдържание:

I.ВЪВЕДЕНИЕ.

II.МЕТОДИКА НА АНАЛИЗА

III.ДАННИ ЗА НАЛИЧИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

IV.ПРИЧИНИ ЗА НЕИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ

III. ПРАКТИЧЕСКИ ДЕЙСТВИЯ, КОИТО МЕСТНИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩНОСТТА ИЗВЪРШВАТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВКЛЮЧВАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ.

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Дейност 1 и Дейност 2 са изпълнени в изпълнение на проект „Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на политики чрез прилагане на механизмите на чл.37в от ЗМСМА” осъществяван с финансовата подкрепа на оперативна програма „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ” по приоритетна ос „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса”, процедура BG05SFOP001-2.009 с наименование „Възлагане на услуги по изпълнението на проект BG05SFOP001-2.009-0080, “Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на политики чрез прилагане на механизмите на чл.37в от ЗМСМА.”

В изпълнението на Дейност 1 и Дейност 2 са удовлетворени всички изисквания на Бенифициента и сме се придържали стриктно към изискванията поставени в техническата спецификация и техническото предложение. Тъй като двете дейности са свързани по смисъла на това, че за необходимите анализи се проведе социологическо проучване, което заляга в документите и по двете дейности, ги предаваме в обединен документ наречен „Доклад от извършено проучване за възможностите и анализ на изпълнението на чл.37в от ЗМСМА за провеждане на обществени съвети в 5 референтни общини”. В настоящия доклад са разработени документите, които са разделени на:

Дейност 1 „ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОУЧВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ

Дейност 2 „ИЗВЪРШВАНЕ НА АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ДЕЙНОСТ 1:

„ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОУЧВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

I. ДЕФИНИЦИЯ НА ПОНЯТИЕТО ОБЩЕСТВЕН (КМЕТСКИ) СЪВЕТ.

Общественият (кметски) съвет, който е разписан в чл.37в от ЗМСМА е структура, подпомагаща дейността на кметовете на малките населени места, която се сформира и конституира по инициатива на гражданите и на местната власт и осъществява дейността си на доброволен принцип. Изпълнява консултативни функции, доколкото не са му вменени други от местната власт, и оказва съдействие на местната власт и кметовете на населени места при формирането, реализирането и мониторинга на местни политики. Общественият (кметски) съвет е форма на сдружаване, която дава възможност на широк кръг граждани да участват пряко във взимането на решения и тяхното изпълнение, които са от ключова значимост за местните общности. Обществените (кметски) съвети дават възможност за съсредоточаване на гражданска енергия, експертност и различна гледна точка при управлението на малките населени места и скъсяват дистанцията между местната власт и гражданите. Основната цел на обществените (кметски) съвети е съсредоточена в повишаване нивата на представителност и намирането на демократични начини за приобщаване на гражданите в процесите на местно самоуправление. Обществените (кметски съвети) са стъпка към децентрализация и дават възможност на местната власт да взема решения близо до хората с тяхното активно участие. Обществените (кметски) съвети дават работеща възможност за взаимодействие между местната власт и администрация и обществеността, което спомага не само изпълнението на целите на местната политика, но също така нейното формиране с помощта и одобрението на локалните общности. Общественият (кметски) съвет, съгласно чл.37в от ЗМСМА, се състои от кметски съветници. Кметските съветници биват номинирани и избирани от своите съграждани, чрез провеждане на законосъобразни общи събрания на населението. Този процес дава представителност на тези структури и легитимност на техните бъдещи решения и произхождащите от тях действия, като същевременно вменява отговорност у избраните съветници, което ги поощрява да скъсяват дистанцията между гражданите и местната власт. Кметският съветник е гражданин, който е избран от своите съграждани, за да ги представлява в рамките на дадените му правомощия от общинския съвет. Той следва да бъде най-малко част от общественият живот в даденото населено място и да е наясно с проблемите на обществеността. От позицията на такъв, той осъществява контрол на органите на местно самоуправление и им помага в изпълнение на техните функции, поставяйки в центъра интереса на гражданите. Също така от своята трибуна информира и поощрява своите съграждани да участват пряко в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местните политики.

II. ПРАВНА РАМКА НА КОНСТИТУИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН (КМЕТСКИ) СЪВЕТ.

Правната рамка на конституиране и функциониране на Обществени (кметски) съвети е уредена в Закона за местното самоуправление и местната администрация, като в последния има редица препращащи норми към Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление- Конституцията на република България и Европейската харта за местно самоуправление.

Чл. 37в от Закона за местното самоуправление и местната администрация гласи:

„По решение на общото събрание на населението в кметствата могат да бъдат избирани кметски съветници при условия и по ред, определени с правилника по чл. 21, ал. 3. Те подпомагат кмета при изпълнение на функциите му по чл. 46.“

Заложената в чл. 37в от ЗМСМА възможност към всеки кмет на кметство да може да се конституира обществен (кметски) съвет е обвързана пряко с две условия, които трябва да са налице кумулативно, с изпълнението на които се гарантира законосъобразността на обществения(кметски) съвет. Първото е ангажимент на гражданите и местната власт, а второто изцяло в прерогативите на местната власт.:

1. Поставеното от законодателя чрез 37в от ЗМСМА условие, кметските съветници да бъдат избирани по решение на общото събрание на населението, препраща към Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Общото събрание е предвидено от законодателя като форма на пряко участие в чл.3 т.4.

Глава 4-та от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление от чл. 54 до чл. 64 дава детайлна яснота за принципите на свикване, провеждане, взимане на решения, кворум и протоколиране на общото събрание и за тежестта на взетите от него решения.

2. Паралелно с описаното в т. 1, общинският съвет към дадената община има ангажимент да определи реда и условията за конституиране на обществени (кметски) съвети в рамките на своята община, в правилника за дейността на общинския съвет.

Няма нормативен акт в българското законодателство, който да задължава общинските съвети да разработват допълнителни правилници за дейността на обществените (кметски) съвети, в които да

разписват права и задължения на кметските съветници. В практиката се наблюдават различни ситуации, често общинският съвет гласува и приема правилник за работата на обществените (кметски) съвети като част от общия правилник за дейността на общинския съвет или в общината има обществени (кметски) съвети, но те функционират без утвърден правилник.

Тъй като обществения (кметски) съвет е форма на пряко участие, няма как да не се направи препратка и към Европейската харта за местно самоуправление. В този основополагащ документ на Съвета на Европа са гарантирани принципите на гражданското участие в местното самоуправление. В чл. 3 изрично е регламентирано, че гражданите имат право и следва да им се гарантира възможност да участват пряко в събрания на местната общност, референдуми и други, позволени от закона форми. Европейската харта за местно самоуправление задава основните принципи, върху които други международни и вътрешни правни актове се основават. Като форма на гражданско сдружаване Обществения (кметски) съвет по отношение на правна рамка води и до чл. 12(1) и чл.44(1) от Конституцията на Република България.

III. ЦЕЛ И МЕТОДИКА НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

1. ЦЕЛ НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

Цел 1:

Проучване на възможностите за провеждане на обществени (кметски) съвети съгласно Чл. 37в от ЗМСМА в 5 референтни общини с население под 10 000 жители.

Цел 2:

Проучване на нагласите и сравнения за приоритетите на местните администрации и обществеността по следните теми:

- Устройство и развитие на общината и населените места в нея;
- Образование;
- Здравеопазване;

- Култура;
- Благоустрояване и комунални дейности;
- Социални услуги (приюти, центрове, среда за хора в неравностойно положение)
- Опазване на околната среда и рационално използване на природни ресурси;
- Поддържане и опазване на културни, исторически и архитектурни паметници;
- Развитие на спорта, отдиха и туризма;
- Защита при бедствия;
- Поддръжка и управление на общинско имущество;

Цел 3:

Извеждане на препоръки на база направения анализ.

2. ОБХВАТ НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

Пет общини в България с население под 10 000 жители, в териториите на които има повече от едно населено място. Чепеларе, Баните, Рудозем, Искър и Никопол.

3. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

- Местни администрации - кметове на общини, кметове на населени места, общински служители
- НПО и бизнес
- Граждани

4. МЕТОДИКА.

Анкетното проучване беше реализирано посредством анонимни анкетни карти на хартиен носител и проведено лице в лице с помощта на анкетьори. Анкетното проучване обхваща населени места извън

областните центрове в посочените в т.2 общини, като респондентите бяха разделени пропорционално съобразно населението на всяко населено място. Представителната извадка беше определена съгласно нормата за провеждане на представително социологическо проучване, която е 0,5 % от броя жители във всяка община, но не по-малко от 80. С оглед на гореизложеното, във всяка община бяха анкетирани 80 респондента представители на обществеността. Сред представителите на общинските администрации бяха проведени между 10 и 15 интервюта във всяка общинска администрация, като във всяка една община бе анкетиран представител на ръководството на общината.

Преди изготвянето на анкетните карти бе направено проучване в нормативните актове на местната власт, а и чрез директни разговори с ръководството на общината за наличието на кметски съвети в едно или повече населени места във всяка община. Въпреки еднозначно негативния отговор във всяка община за всяко населено място, в анкетата бе поставен въпрос, който цели да потвърди, че в действителност няма конституирани обществени (кметски) съвети.

Анкетните карти бяха разработени от експерт социолог и бяха два вида:

1. Анкетна карта предназначена за общинската администрация, в която въпросите бяха съобразени с целите на настоящото проучване, а именно да открият нагласата на общинската администрация към конституирането и провеждането на обществени (кметски) съвети, нагласата към прякото участие на гражданите в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местни политики и приоритетите на общинската администрация по теми с ключова местна значимост.

2. Анкетна карта предназначена за граждани, в която въпросите бяха свързани с нагласата на гражданите към конституирането и провеждането на обществени (кметски) съвети, нагласата към прякото участие в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местни политики и приоритетите на гражданите по теми с ключова местна значимост. Анкетната карта целеше да изясни и нивото на познаване от гражданите на правата им по чл. 37в от ЗМСМА и правата им по Глава 4-та от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

Съдържанието на анкетните карти за общинските администрации и за гражданите включваше няколко части:

Част 1	Обследва нагласите на двете целеви групи към дейности по подпомагане на кметовете на населени места в изпълнение на техните функции, свързани с участие на гражданите в местното
--------	--

	<p>самоуправление и да даде представа за това, колко от респондентите са запознати с чл.37в от ЗМСМА. Освен гореизложеното в част едно на анкетните карти изяснихме дали са конституирани обществени (кметски) съвети на териториите на попадащите в обхвата на проучването общини.</p>
Част 2	<p>Обследва принципите на работа на обществените (кметски) съвети, проблеми и спънки при тяхното функциониране, нагласата и удовлетвореността на обществеността и местната власт към резултатите от тяхната дейност.</p> <p>Забележка:</p> <p>Поради факта, че в населените места на попадащите в обхвата на проучването общини няма конституирани кметски съвети, част 2 не бе попълвана, което обяснява нарушаването на поредността на въпросите в изложените в настоящия анализ данни.</p>
Част 3	<p>Обследва реалните действия които общинските администрации и гражданите извършват в процесите на формиране, мониторинг и реализация на местни политики и мнението на целевите групи относно необходимостта от конституиране на обществени (кметски) съвети. Даде и представа относно наличие на закони, технически или други проблеми, възпрепятстващи конституирането на кметски съвети.</p>
Част 4	<p>Обследва нагласата на гражданите и местната администрация по отношение на ключови въпроси от местна значимост и измери нивото на запознатост на двете целеви групи по отношение на събираемост на местни данъци и такси и др.</p>
Част 5	<p>Дефинира респондентите по пол, възраст, образование, социален статус и др.</p>

Въпросите заложи в анкетната карта за граждани и тази за общини съдържаха отговори от затворен тип ДА, НЕ, НЕ ЗНАМ, КОЛЕБАЯ СЕ и отговори позволяващи изразяване на мнение с поставяне на приоритетни номера, такива с опция за повече от един отговор и отворени отговори за свободно изразяване на позиция.

Тъй като често при проучвания респондентите инстинктивно маркират първите възможни отговори, които са изведени на предни позиции и с цел именно предотвратяване на подобна възможност, при изясняване на нагласите на двете целеви групи относно ключовите въпроси с местна значимост, анкетиращите са ги изброявали в различен от изписания в таблицата ред. Това обстоятелство гарантира осъзнатост при маркирането на отговорите от страна на респондентите и прави изведените приоритети точни и достоверни.

VI. РЕЗУЛТАТ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ.

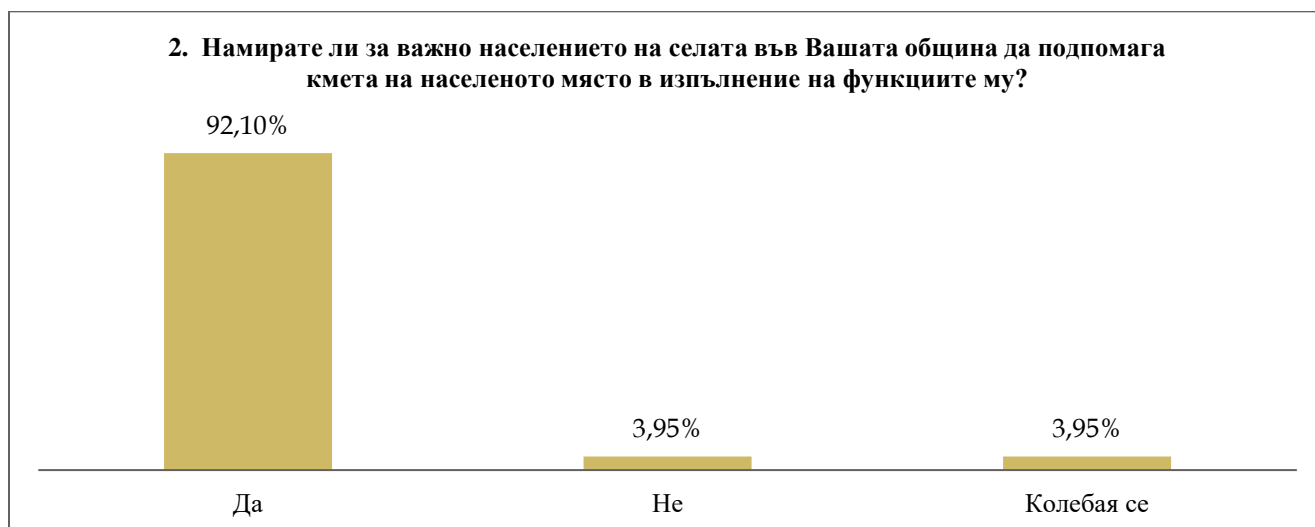
1. ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ КАСАЕЩО НАГЛАСИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА.

За нуждите на анализа касаещ нагласите на общинските администрации относно възможностите за провеждане на обществени съвети по чл.37в от ЗМСМА, заложихме в анкетното проучване следните въпроси и получихме съответно следните отговори:

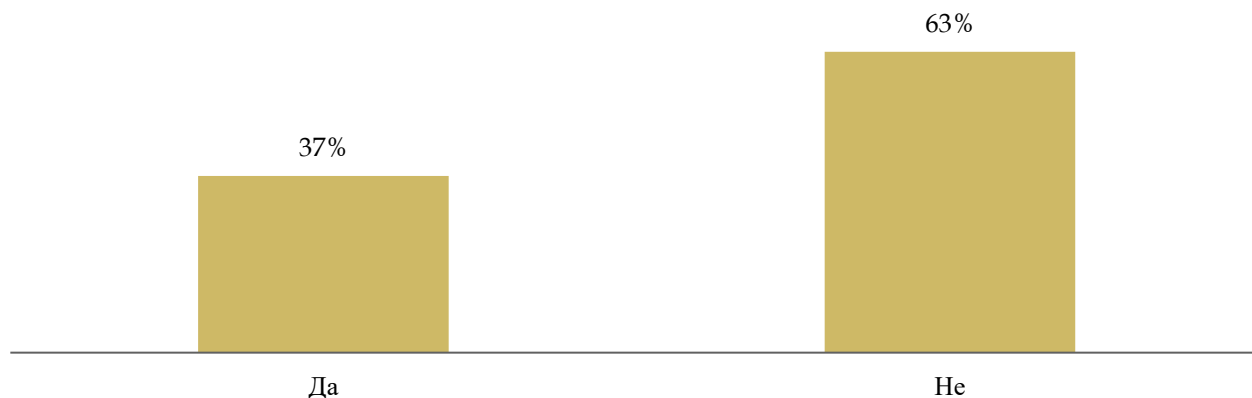
Представителите на общинската администрация категорично намират за важно населението на селата в общините да бъде приобщавано в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики. По време на интервюто респондентите отговаряха без колебание, а тези, които изразиха такова аргументираха това със слабото познаване от страна на гражданите на методите на работа на общинската администрация, което, според тези 7,89 % колебаещи се общински служители, прави техните искания трудно изпълними или техните очаквания нереалистични. Забеляза се известно смущение при тези общински служители 5,26%, които отговориха, че не намират за важно населението да участва в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики. Те имаха същите аргументи като колегите им, които изразиха колебание.

92,10% от общинските служители намират за важно населението на селата да подпомага кметовете в изпълнение на неговите функции. Голяма част от тях, по време на интервюто изразиха обаче и мнение, че трябва да се намери работеща формула това да се случва. В процес на интервюирането този въпрос беше естествен преход към следващия, в който респондент и интервюор обсъждаха пряко въпросът, който е в същината на настоящото социологическо проучване.

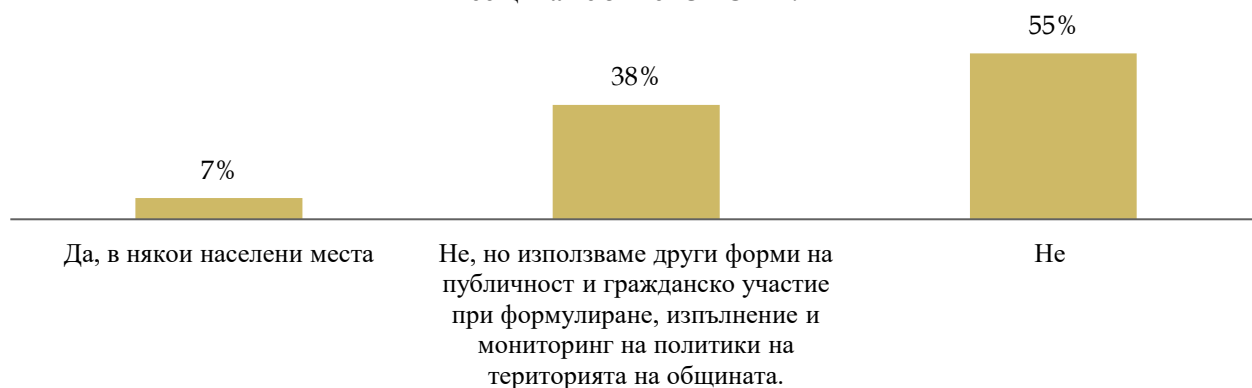

3. Запознати ли сте с понятието обществен(кметски) съвет във Вашето кметство(по чл.37в от ЗМСМА)?

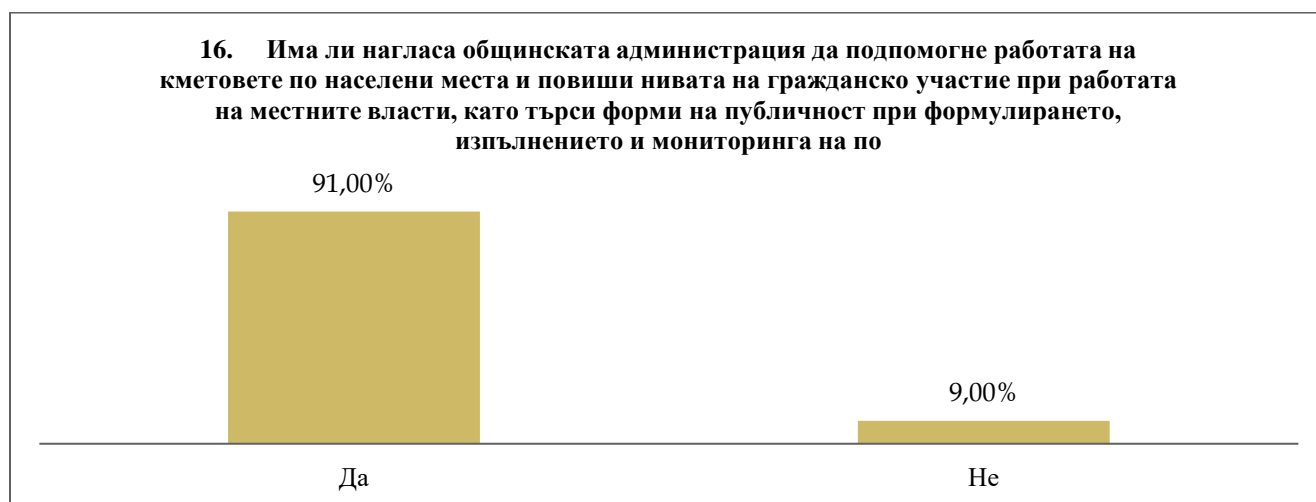
Въпреки еднозначната готовност на общинските администрации да приобщават обществеността в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики, се оказва, че те не са запознати с един от силните и законови начини това да се случи, а именно разписаната в чл. 37 в от ЗМСМА възможност, на териториите на населените места да се конституират Обществени(кметски) съвети. От интервютата стана ясно, че голяма част от представителите на общинските администрации са чували за подобни съвети, но не познават съдържанието на чл. 37в от ЗМСМА, не знаят как функционират те и не са наясно с добрите практики на територията на страната, от които биха могли да почерпят практически опит.

4. Конституирани ли са обществени(кметски) съвети в кметствата на Вашата община по 37в от ЗМСМА?

В общините, попаднали в обхвата на проучването няма конституирани кметски съвети, но в голяма част от населените места гражданите участват в процесите и подпомагат дейността на кмета под други неформални форми. На някои места има консултативен съвет, който подпомага дейността на кмета, но той не е конституиран и съществува на база изградени връзки и доверие между кметовете и определени представители на местната общност. Такова неформално допитване на кметовете до определена избрана от тях група хора е колкото полезно, толкова и крие своите рискове. Решенията за населените места се взимат без законови представители (избрани и посочени от обществеността), а от хора, които нямат тази представителна власт. Това крие рискове от грешки и създава предпоставки за конфликтни ситуации. Освен това нямайки представителна роля, подобни взаимоотношения създават предпоставки за лично облагодетелстване на определени хора и не дават гаранции, че обществения интерес ще бъде защитен. След направеното проучване еднозначно се установи липсата на кметски съвети, но поради непознаване на същността на кметските съвети, много малка част от респондентите са отговорили, че такива съвети има.

Общините попадащи в обхвата на социологическото проучване имат нагласа да подпомагат работата на кметовете на населени места като търсят публичност при формулирането, изпълнението и мониторинга на местни политики. Някои от общините са разработили центрове за информираност, поддържат сайтовете си, в които периодично качват информация, организират обществени обсъждания и др. Знаейки и поддържайки тези процеси представителите на общинските администрации дават категорично отвърдителен отговор на поставения въпрос. Едва 9% намират всички тези усилия за ненужни, аргументирайки това свое мнение с това, че обществеността е незаинтересована и по тази причина няма нужда да се насочват усилия да бъде информирана.

17. Има ли нагласа общинската администрация да подпомогне работата на кметовете по населени места и повиши нивата на гражданско участие при формулирането, изпълнението и мониторинга на политики в общината, като подкрепи/иницира конституирането на общ

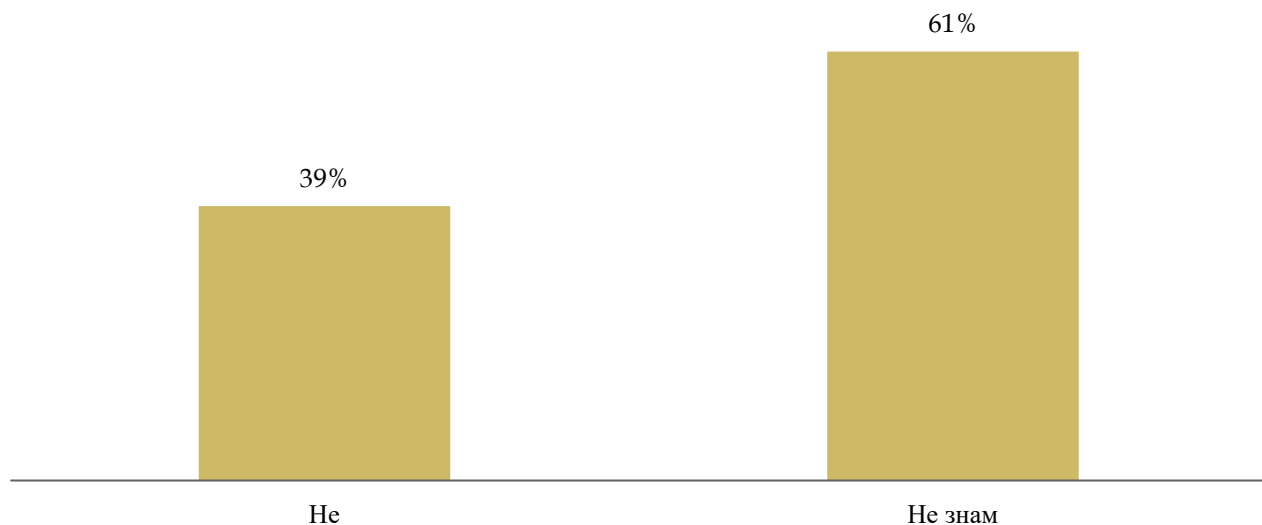

Въпреки твърдата убеденост, че обществеността трябва да участва в местните политики и да подпомага работата на кметовете, се забелязва по-слаба подкрепа за конституирането на обществени (кметски) съвети. От диаграмата става ясно, че 66% подкрепят конституирането на Обществени (кметски) съвети, 18% считат, че не е нужно конституирането на такива, тъй като неформалните форми на сътрудничество са достатъчни, а 16% се колебаят. Вероятни причини за тези нагласи са:

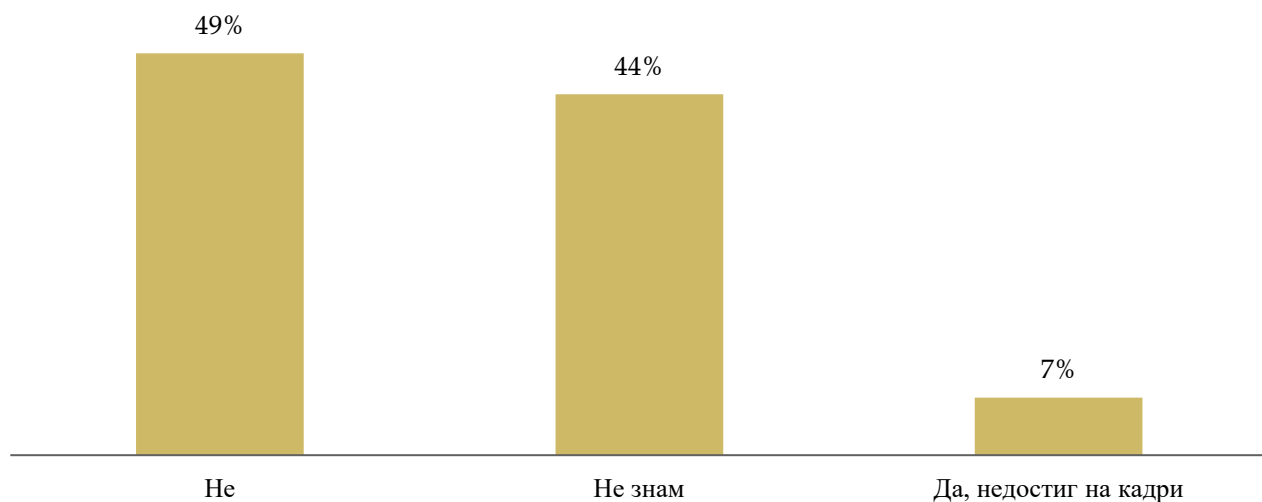
1. Непознаването на чл. 37в от ЗМСМА;
2. Притеснението от допълнителна административна натовареност на общинските служители в случай, че се конституират обществени (кметски) съвети.
3. Липсата на отговорност към обществеността поставя кметовете и администрацията в изгодната позиция да подбира сама формите на сътрудничество с определени кръгове от граждани, без това да води след себе си нужда от обществено одобрение.

18. Има ли законова причина, която възпрепятства конституирането на обществени(кметски) съвети във Вашата община?

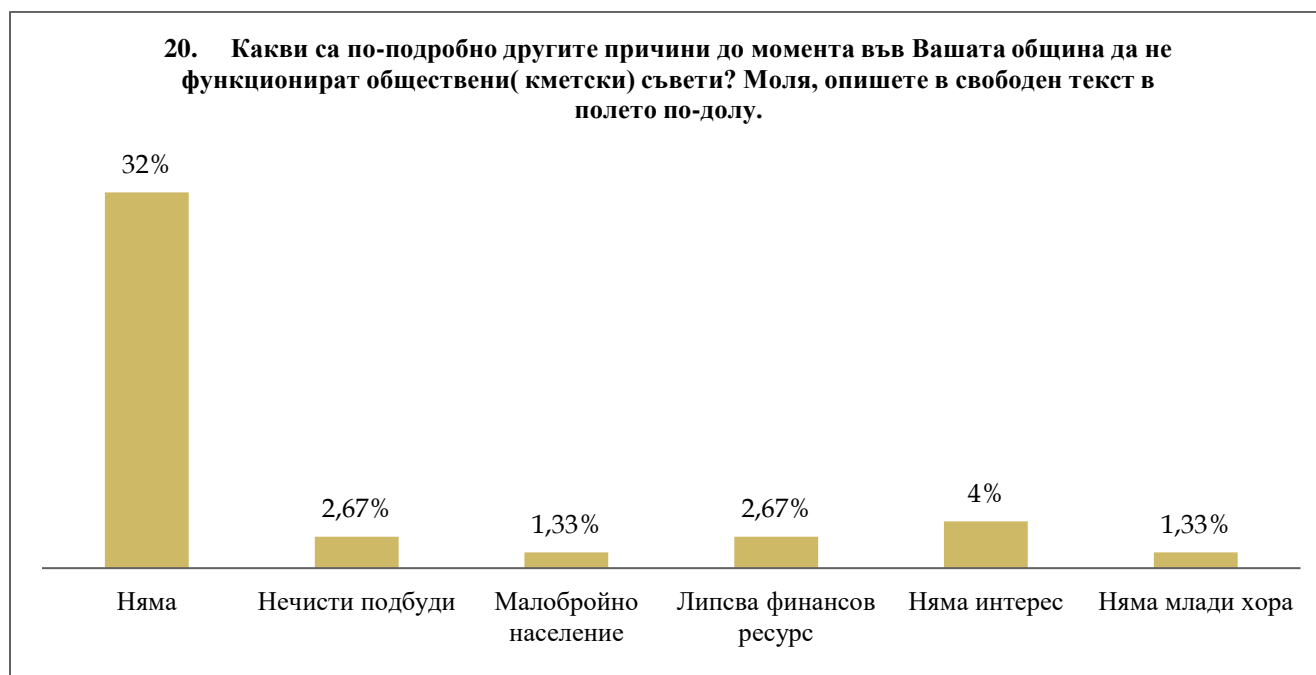

19. Има ли техническа причина, която възпрепятства конституирането на обществени(кметски) съвети във Вашата община?

Видно от горните диаграми 18 и 19 съществува неяснота относно законовата рамка и техническите нужди за конституиране на обществени (кметски) съвети, въпреки това, повечето респонденти заявяват, че съществени пречки за конституиране на обществени съвети няма. 7% изразяват притеснение, че има недостиг на кадри, което в интервютата беше маркирано двупосочно. Част от посочилите тази причина имаха предвид недостиг на общински служители, друга недостиг на достатъчно заинтересовани представители на обществеността, които да поемат отговорността да се включат в обществените съвети.

Интересното в тази диаграма на фона на предходните данни е, че в идеален вариант общинските служители имат нагласа да дадат повече глас на обществеността в процесите на формулиране, реализация и мониторинг на местните политики, но практически не го правят, без да има аргументи за това. Макар и в малък процент, но основателно се засягат проблеми от демографски характер, които касаят малочисленост и липса на млади хора. Аргументът за липсата на финансов ресурс също е пряко свързан с непознаването на същината на понятието Обществен (кметски) съвет и начинът на функционирането му. Притеснението от нечистите подбуди, проводник на които може да стане Обществения (кметски) съвет също е следствие от неразбирането и непознаването от страна на общинските служители по повод на начинът на конституиране на Обществените (кметски) съвети и също така следствие на неформалното взаимодействие на кметовете на населени места с избрани от тях

групи хора, без одобрението на обществеността. Аргументът липса на интерес е също съществен и голяма част от респондентите го съпоставят с общата обстановка в България. Изразяват мнение, че населението няма доверие в институциите и по тази причина не проявява интерес към тяхната работа и респективно не участва в местните политики.

Макар този въпрос да звучи сходно с поставените горе, неговото поставяне целеше да провери отново истинността на отговорите от предходните въпроси. От диаграмата става ясно, че нагласата е твърда и постоянна.

От диаграми 22 и 23 става ясно, че формите за допитване до обществеността са общи събрания, неформални срещи и лични срещи. Според представителите на общинските администрации, тези форми са напълно достатъчни, за да се усеща обществеността приобщена в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики.

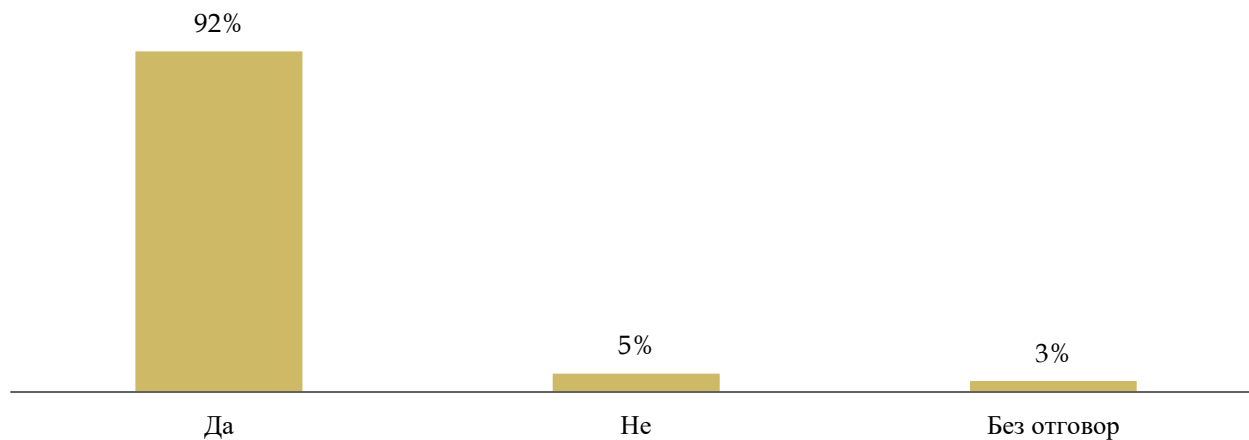

Поради факта, че в населените места се използват традиционно други форми на гражданско участие посредством общи събрания и лични и неформални срещи, общинската администрация е до голяма степен разколебана дали е нужно конституирането на обществени (кметски) съвети. Сред тези 38% общински служители, които са оценили положително необходимостта от конституирането на обществени съвети, се среща и мнение, че Обществения (кметски) съвет е форма на ежедневно пряко участие на гражданите в местното самоуправление, за разлика от посочените по-горе други форми, които по-скоро са форми на допитване и имат спорадичен характер.

25. Разпознавате ли сред населението на Вашата община личности, които са граждански активни, имат мнение и позиция за развитието на общината и можете да наречете естествени лидери?

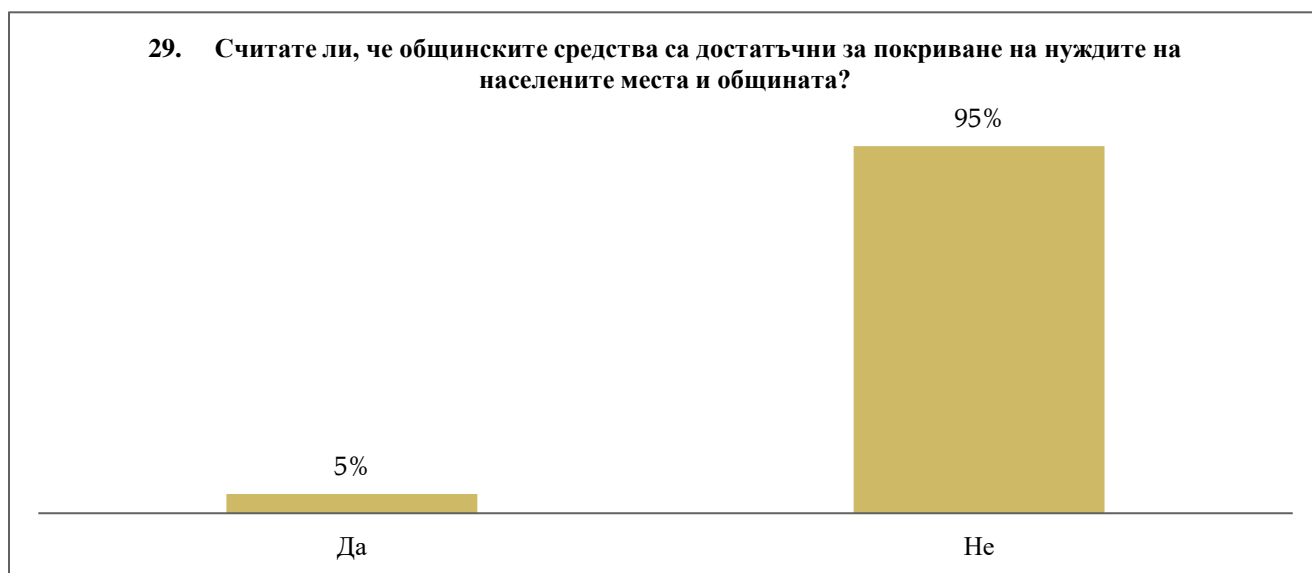
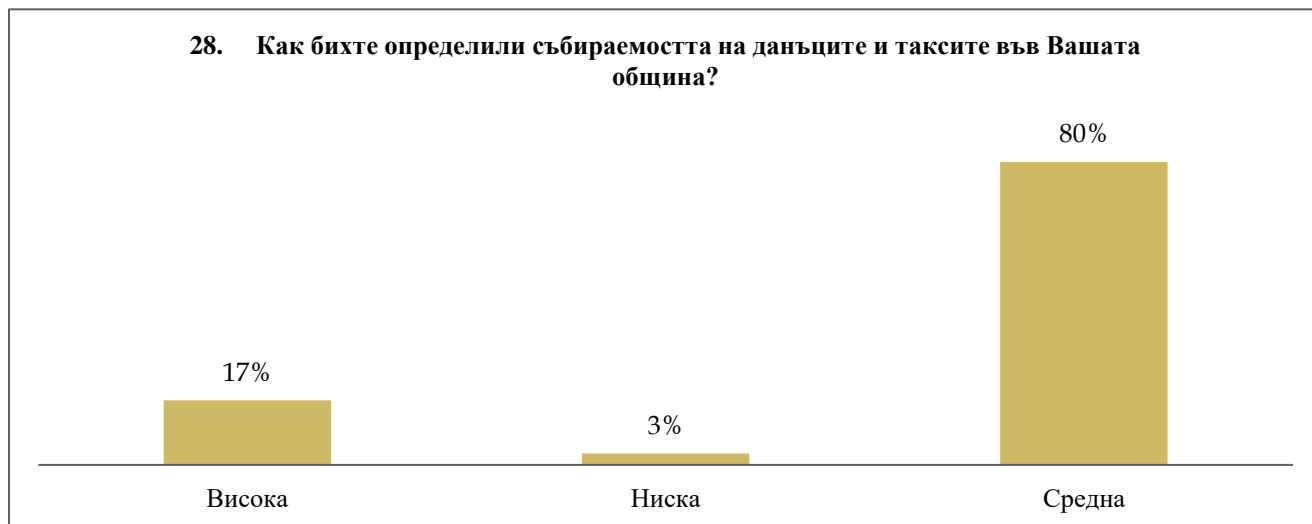

26. Бихте ли насърчили участието на активни граждани(естествени лидери) в състава на кметските(обществени) съвети, ако такива бъдат конституирани във Вашата община?

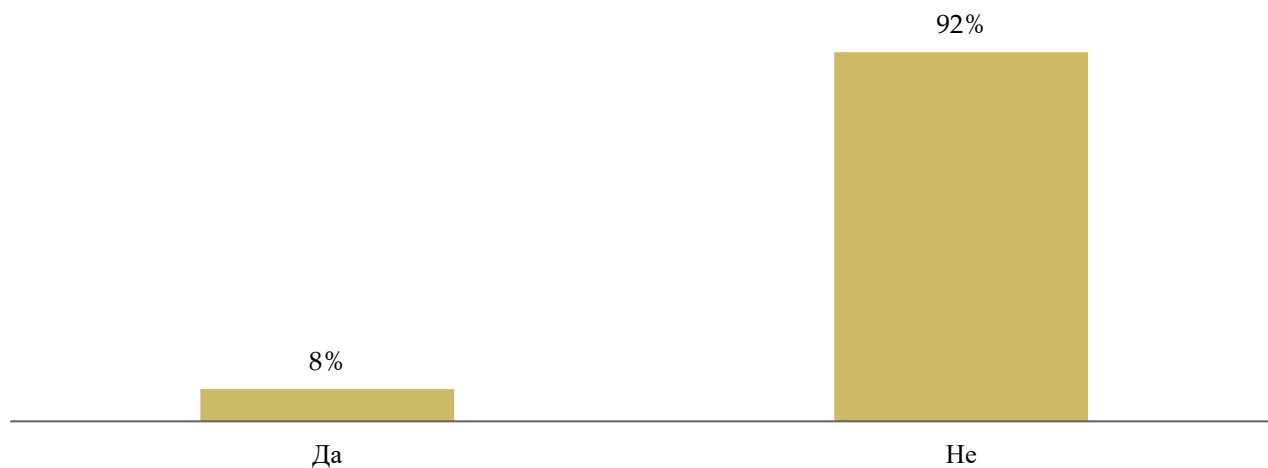

В общините попадащи в обхвата на проучването има граждански изявени личности, които могат да бъдат наречени естествени лидери и те се ползват с подкрепата на местната власт. Диаграмите показват положителната оценка и нагласа на общинските служители и тяхната готовност да взаимодействат с такава група от хора. Вижда се, че ако в изследваните общини се конституират обществени (кметски съвети), то в състава им ще бъдат приобщени и местните лидери на обществеността, което е предпоставка за по-качествено и близко до хората местно самоуправление.

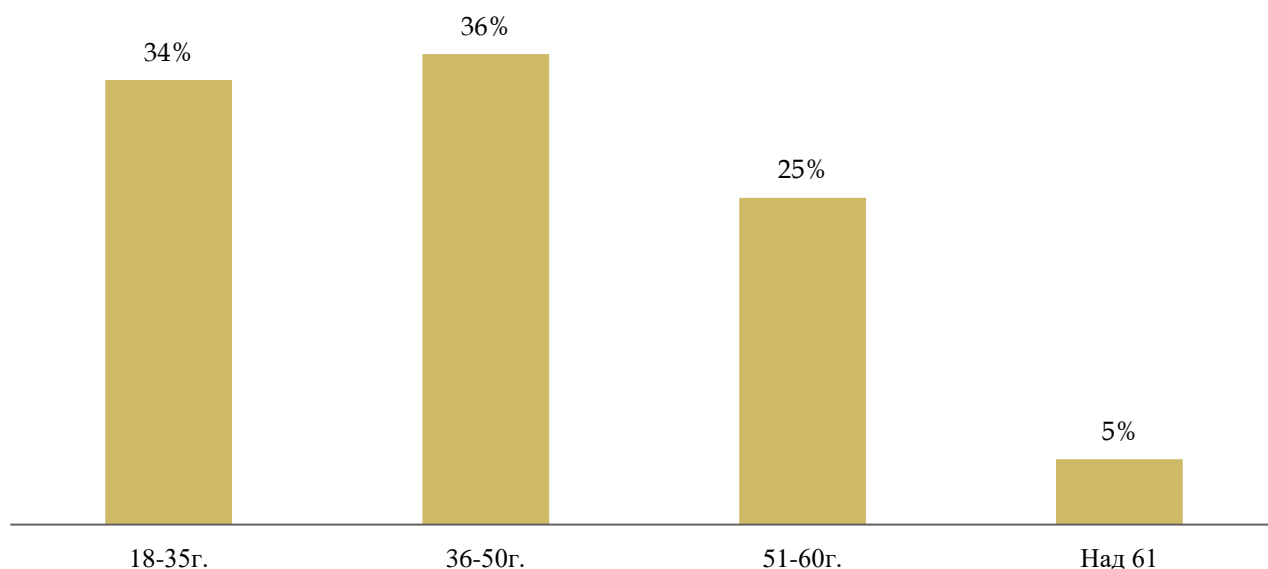

30. Считате ли, че трансферите от републиканския бюджет са достатъчни за покриване на нуждите на населените места и общината?

31. Каква е Вашата възраст?

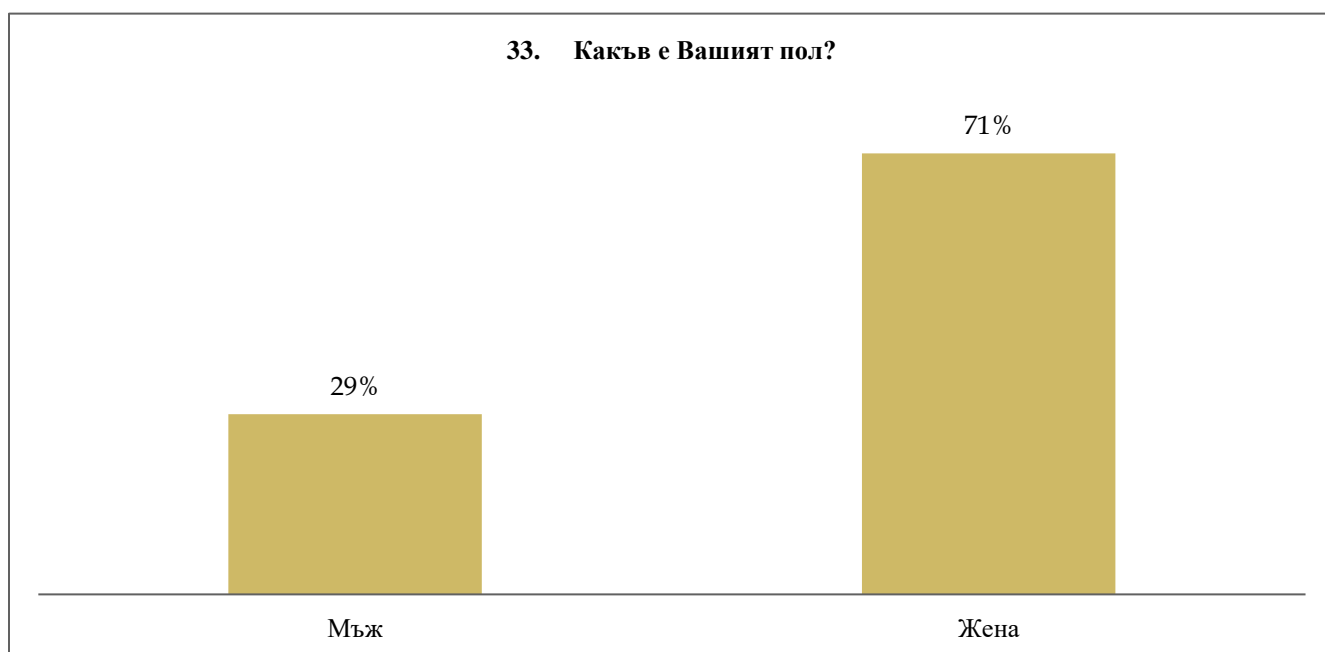

32. Какво е Вашето образование?

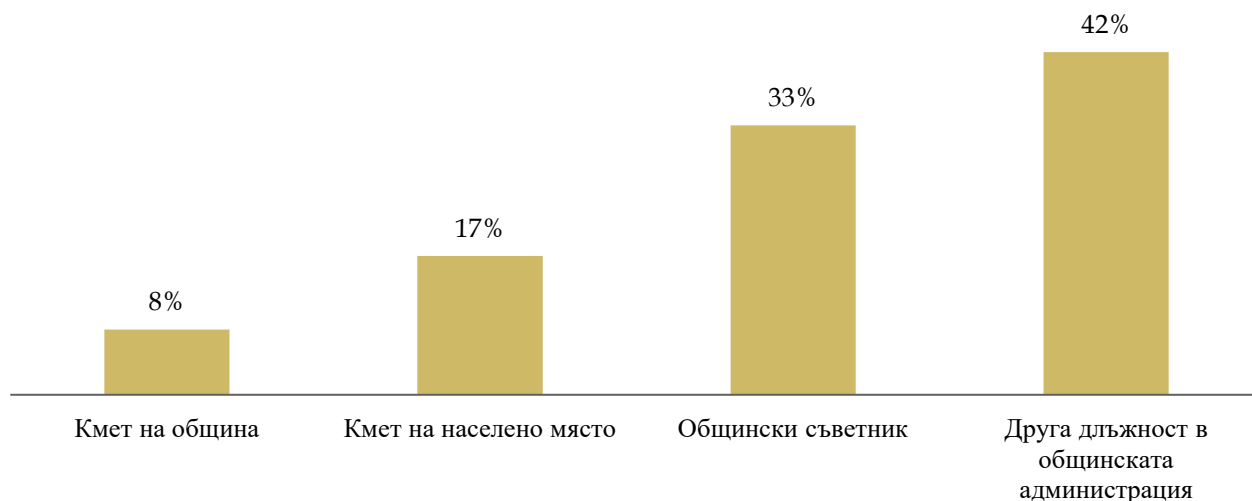

33. Какъв е Вашият пол?

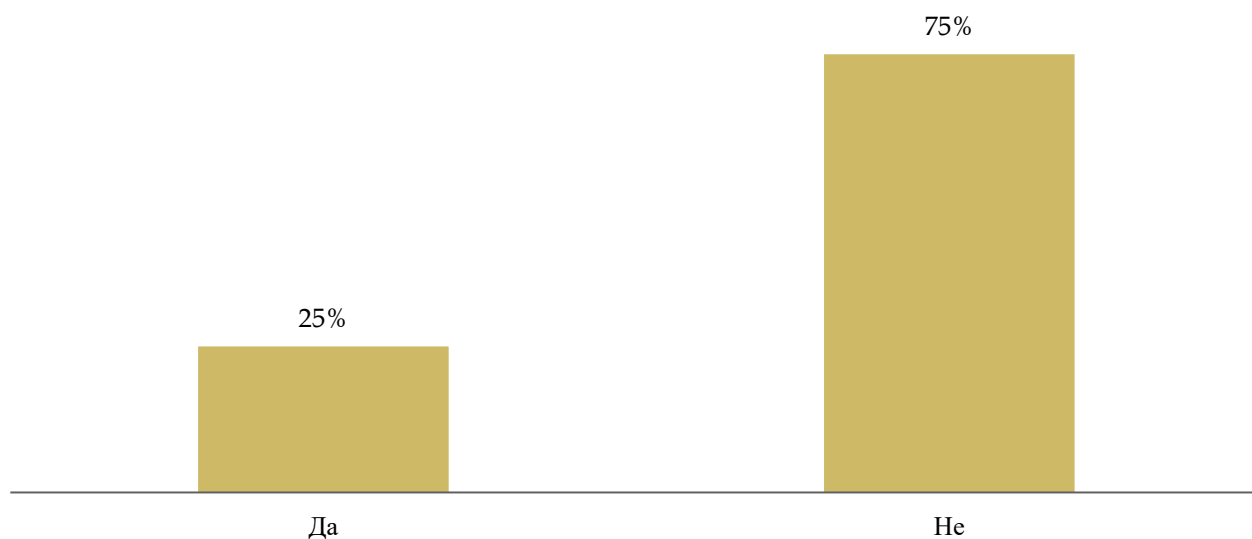

34. Вие сте:

35. Членувате ли в неправителствена организация, училищно, читалищно или църковно настоятелство?

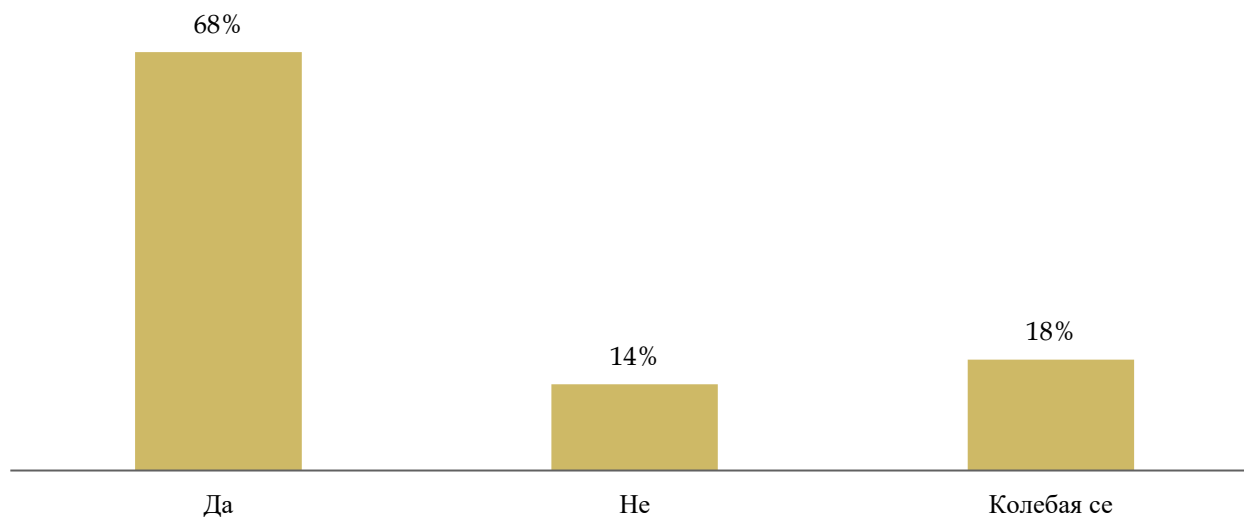
2. ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ КАСАЕЩО НАГЛАСИТЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА.

В процеса на събиране на данните изложени в настоящия доклад, анкетъорите са извършили десетки интервюта с респондентите и от придружаващата документация става ясно, че в по-малките населени места респондентите са изразявали страхове, свързани с отговори на определени въпроси. Най-вече тези, касаещи взаимодействието на обществеността с местната власт в лицето на кмет на кметство.

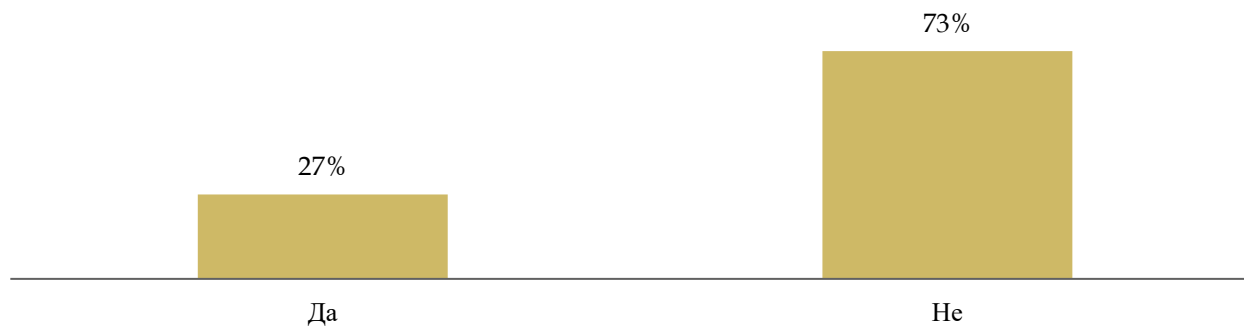

2. Намирате ли за важно Вие или други жители на селото да подпомагат кмета на населеното място в изпълнение на задълженията му?

От диаграмите става ясно, че представителите на гражданското общество до голяма степен намират за важно да участват във взимането на управленски решения и да подпомагат кметовете на населените места, но няма как да не се обърне внимание на високия процент колебаещи се и отговорили негативно. Вероятната причина за това можем да търсим в недоверието на гражданите към институциите и липсата на вяра, че могат да бъдат част от процесите.

3. Запознати ли сте с понятието обществен(кметски) съвет във Вашето кметство(по чл.37в от ЗМСМА)?

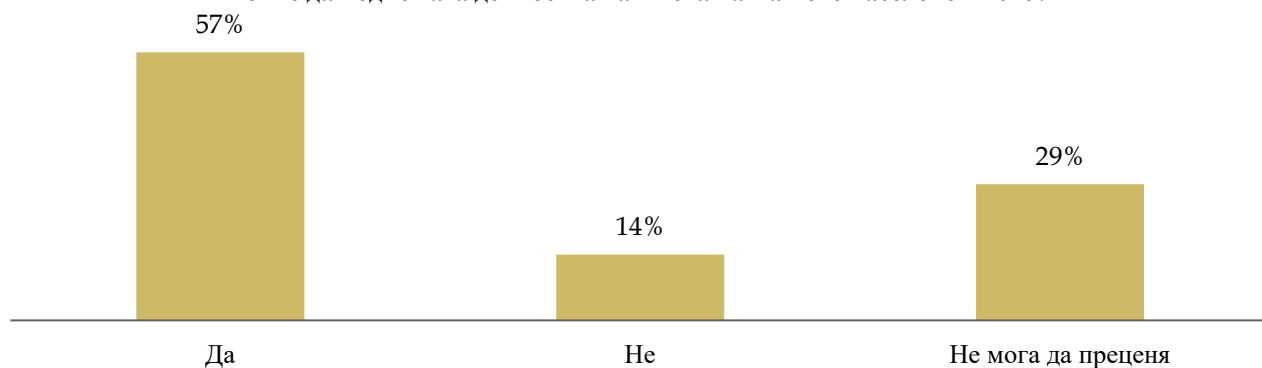

4. Съществува ли обществен(кметски) съвет във Вашето кметство(по чл.37в от ЗМСМА)?

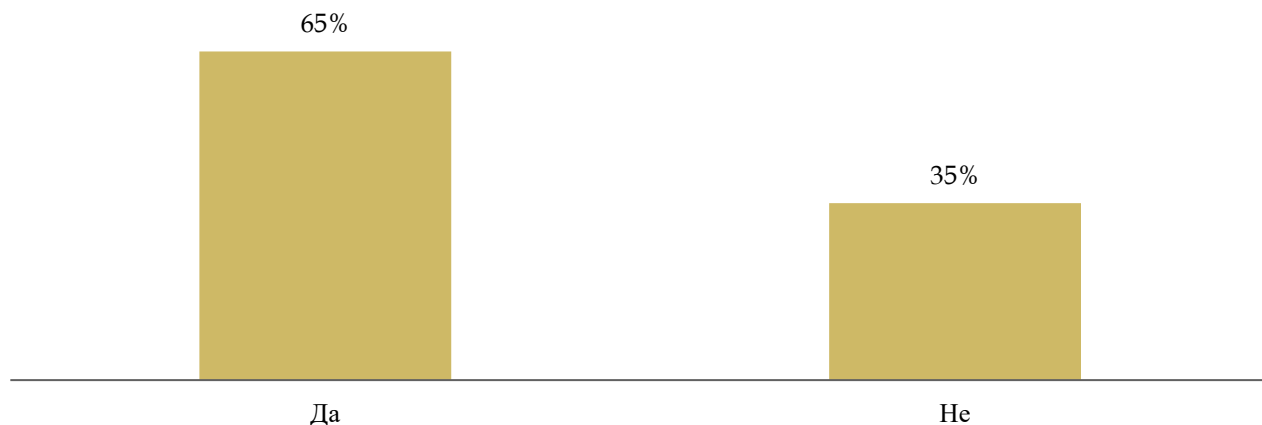
Диаграми 3 и 4 показват, че масово обществеността не е запозната с разписаната в чл. 37в от ЗМСМА възможност, на територията на тяхното населено място да бъдат конституирани обществени(кметски) съвети, което е естествен резултат от факта, че представителите на общинската администрация и местната власт също не са запознати с тази възможност. Липсата на тази информация и в двете целеви групи води и до следващият резултат посочен в диаграма 4, който показва, че в общините и населените места попадащи в обхвата на проучването няма конституирани обществени(кметски) съвети, но както се вижда от поставената по-долу диаграма 16, обществеността подкрепя необходимостта от конституиране на обществени (кметски) съвети.

16. Според Вас, има ли необходимост от съставянето на обществен(кметски) съвет, който да подпомага дейността на кмета на Вашето населено място?

17. Кмета на селото търси ли мнението на жителите на населеното място при вземането на решения?

18. По какъв начин кметовете на Вашето населено място и общината се допитват до хората при реализиране на политики, свързани с населеното място и общината?

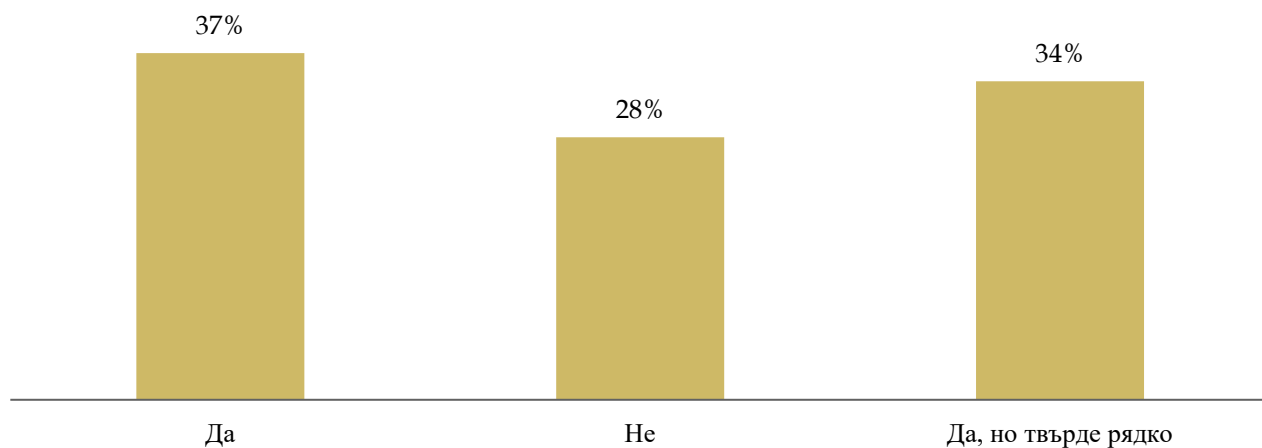
Диаграми 17 и 18 показват, че кметовете на населените места търсят позицията, мнението и участието на гражданите във взимането на решения касаящи местни проблеми. Най-утвърдените форми за това са общи събрания на населението, неформални и лични срещи. Голям е и процента обаче, на жителите, които твърдят, че никой не се допитва до тях. Това вероятно се дължи на факта, че най-практикуваната форма на допитване е чрез неформални срещи и лични такива, които обаче не обхващат големи групи хора и взетите решения чрез подобни форми на допитване са взети в тесен кръг и не обхващат позицията и мнението на общността.

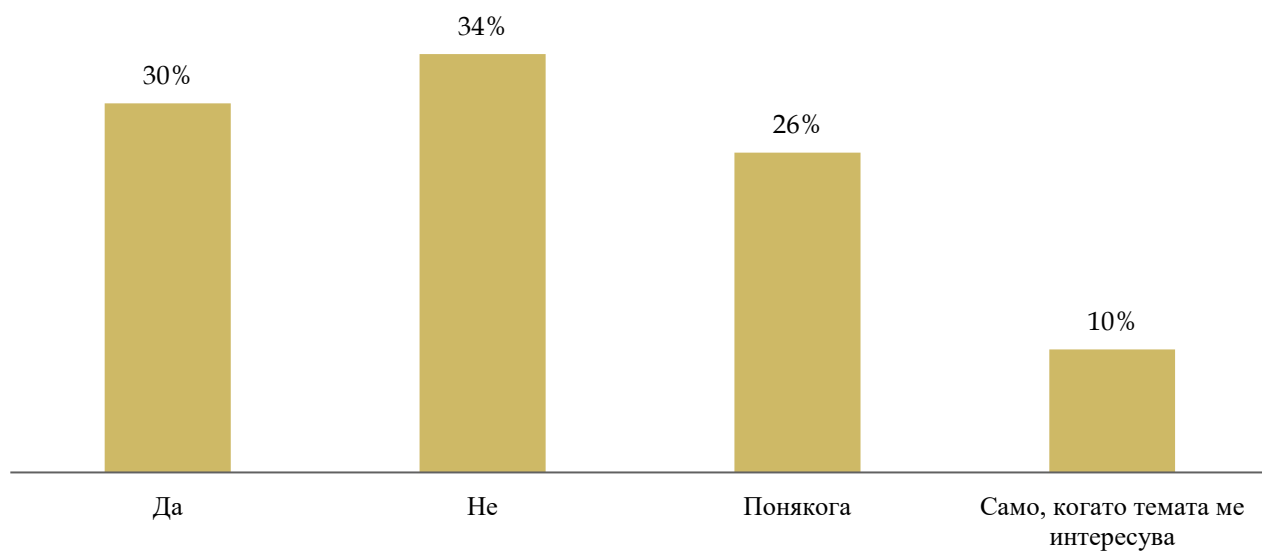
Изводът, направен от резултатите от диаграма 18 се потвърждава и от резултатите на диаграма 19, в които обществеността чсно показва, че чрез най-често прилаганите форми за гражданско участие а именно общи събрания, неформални и лични срещи не се чувстват приобщени достатъчно във взимането на решения по въпроси от местна значимост.

20. Провеждат ли се във Вашето населено място общи събрания на населението?

21. Присъствате ли на общи събрания на населението инициирани от кметството?

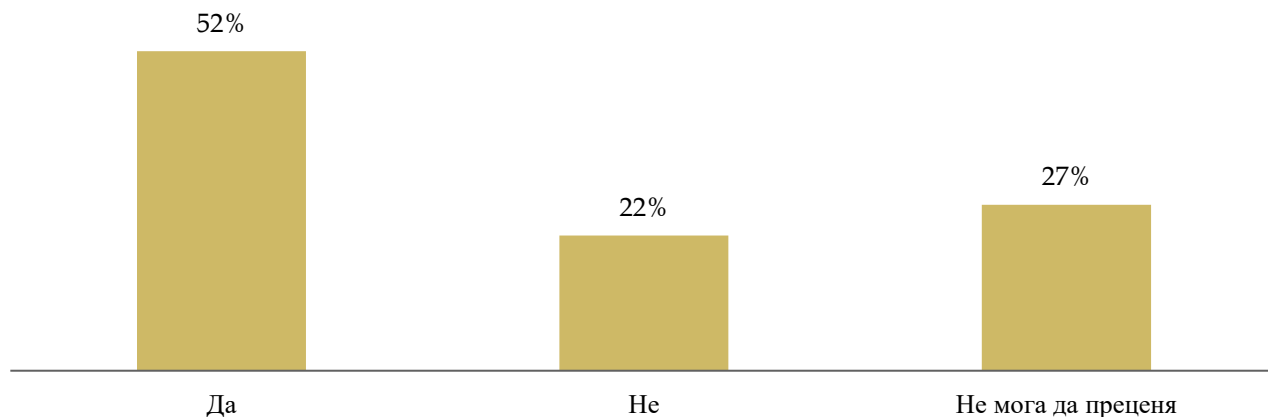
Диаграми 20 и 21 сочат, че общи събрания на населението се провеждат, но за голяма част от хората се провеждат твърде рядко. Причината да бъдат заложили подобни въпроси е свързана с чл. 37в от ЗМСМА, а именно, че Обществени(кметски) съветници се избират на общо събрание на населението. От допитването до гражданите обаче съдим, че тази форма на допитване до обществеността се прилага не достатъчно често и по тази причина вероятно, обществеността не е достатъчно заинтересована.

35% от обществеността счита, че информацията за провеждане на общи събрания на населението е недостатъчна и в много случаи стига до заинтересованите страни със закъснение.

23. Бихте ли участвали в общо събрание на населението за избор на кметски съветници на кмета на селото, които да подпомагат кмета при работата му и да представляват Вашите интереси?

Диаграма 23 показва интересна и логична зависимост. Респондентите, които биха участвали в изборът на кметски съветници са близки като процент до резултата изведен в диаграма 16. Явно е, че подкрепящите необходимостта от конституиране на обществени (кметски) съвети в същност биха участвали и в изборът на техния състав. Това показва ясна и осъзната позиция на обществеността по отношение на конституирането и изборът на Обществени(кметски) съвети.

24. Знаете ли, че имате право да инициирате провеждане на общо събрание на населението във Вашето населено място за разрешаване на въпроси от местно значение, в т.ч. и избор на кметски съветници?

Видно от диаграма 24,25,26 голяма част от обществеността не познава правата си и възможността да иницира общо събрание на населението. Вероятно и поради непознаването на тази възможност изразява и негативна нагласа към възможността да иницира общо събрание на населението за избор на кметски съветници. По-голямата част от респондентите нямат нагласа да се кандидатира за кметски

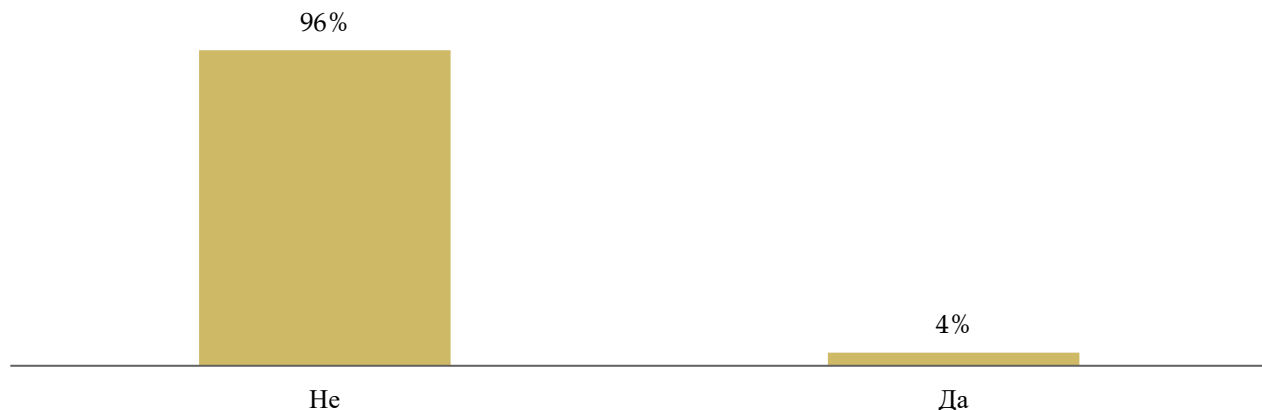

съветници, но това не е и нужно тъй като в състава на обществените (кметски) съвети са предвидени позиции на изявени общественици с визия и загриженост към проблемите на населеното място, а такива няма как да са всички жители на населеното място. 14% изявили готовност да се кандидатираат в същност биха удовлетворили и обезпечили напълно процеса, в случай, че в общините попадащи в обхвата на проучването се конституират обществени (кметски) съвети.

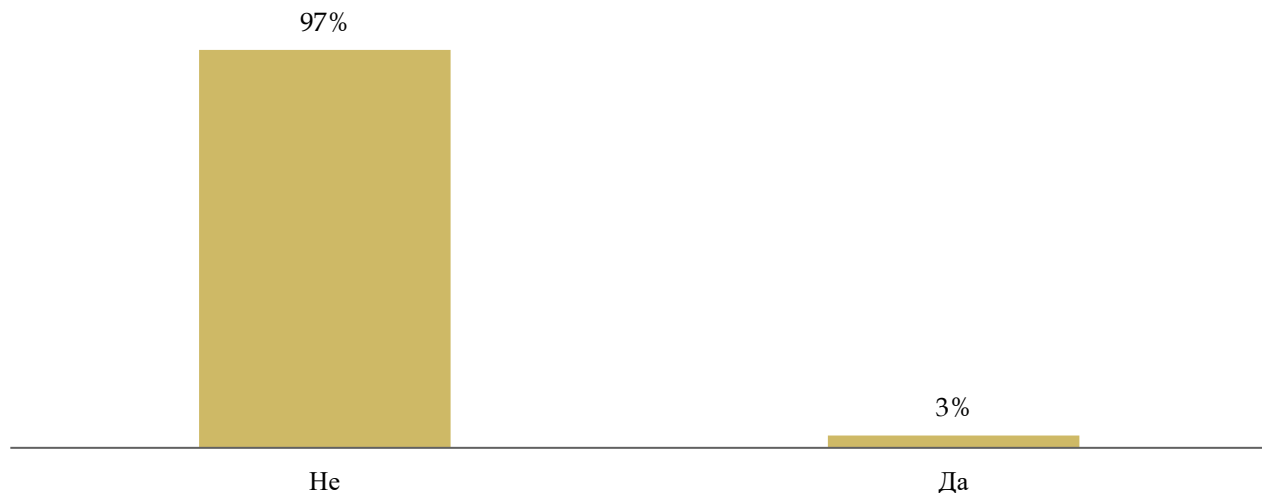

30. Считате ли, че общинските средства са достатъчни за покриване на нуждите на населените места и общината?

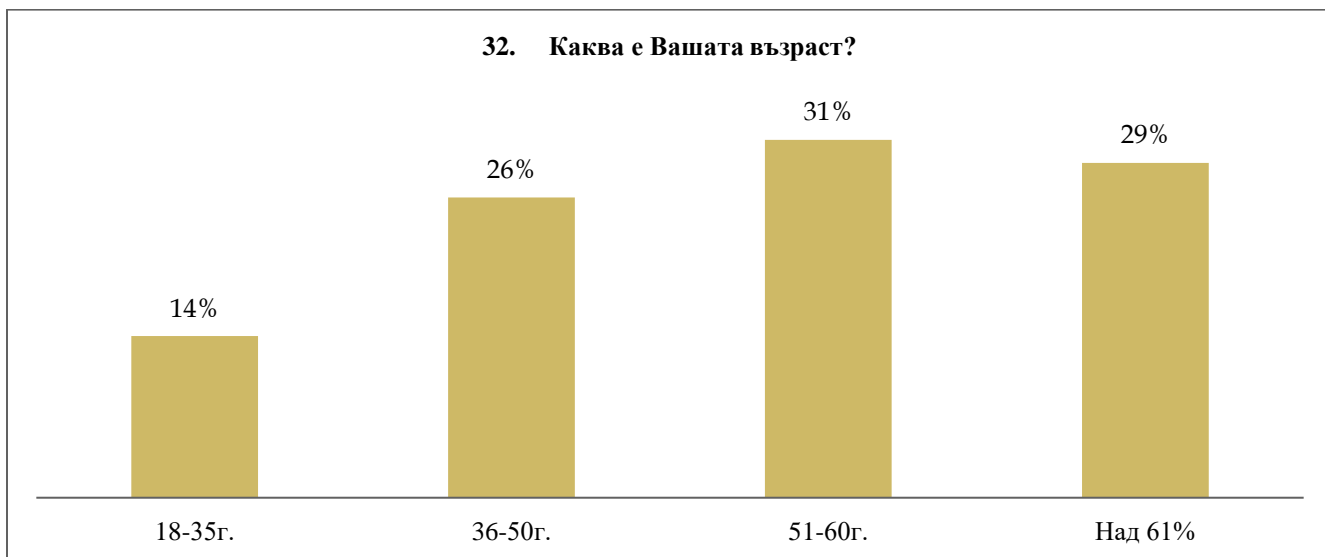

31. Считате ли, че трансферите от републиканския бюджет са достатъчни за покриване на нуждите на населените места и общината?

32. Каква е Вашата възраст?

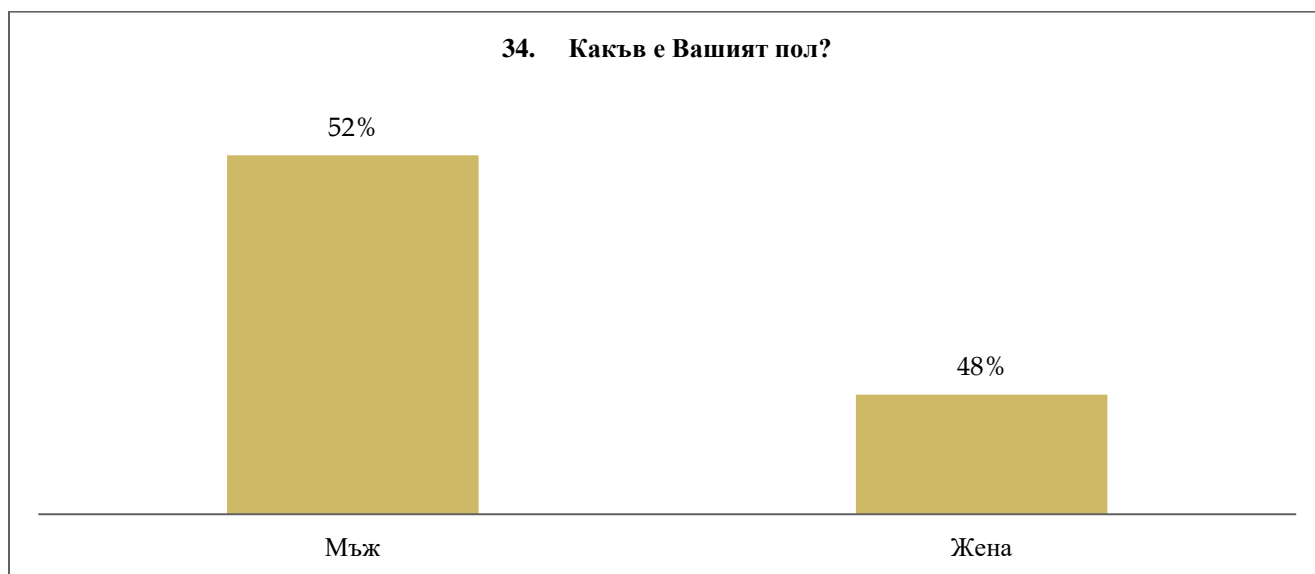
33. Какво е Вашето образование?

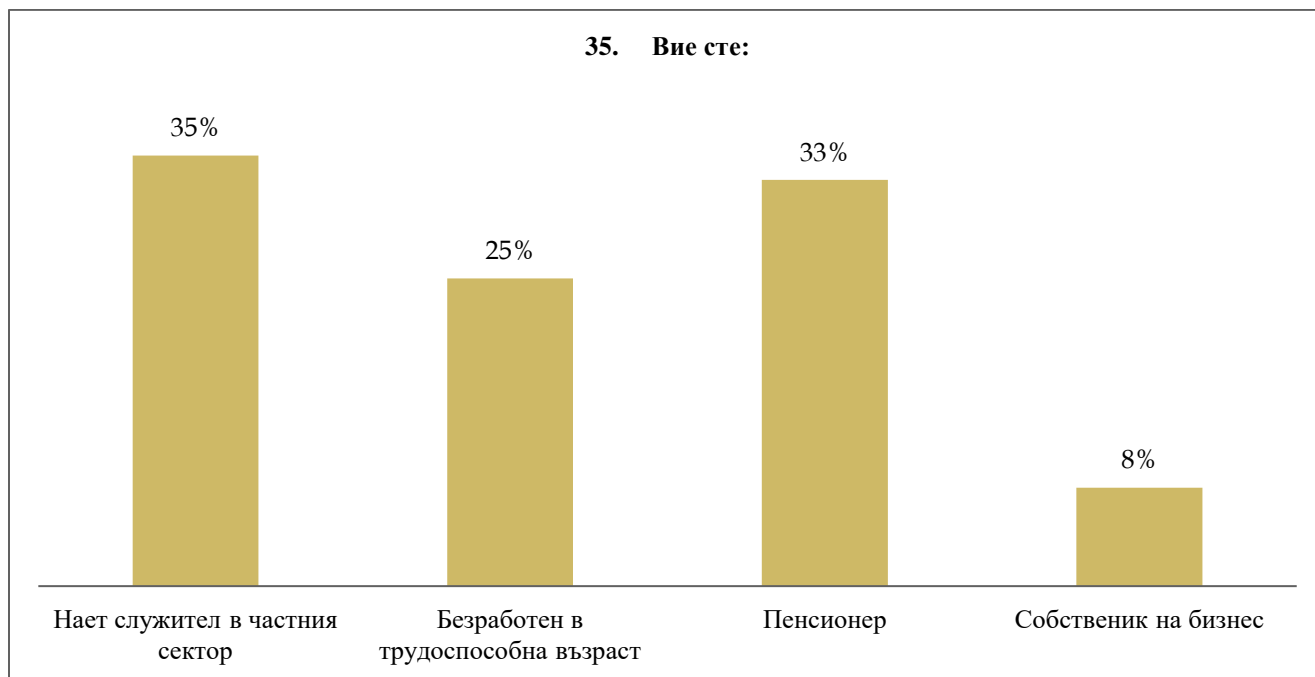
Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

34. Какъв е Вашият пол?

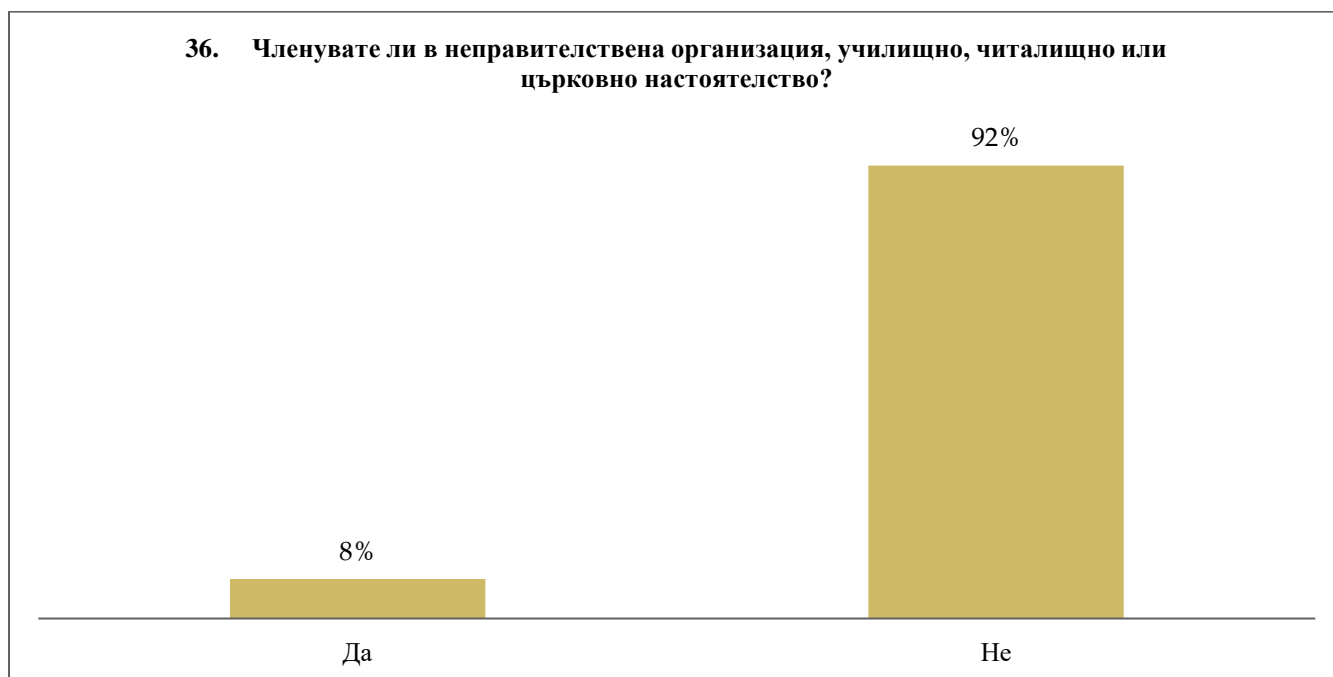
35. Вие сте:

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

36. Членувате ли в неправителствена организация, училищно, читалищно или църковно настоятелство?

VII. СРАВНЕНИЯ НА ПРИОРИТЕТИТЕ ПО КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ.

1. КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ.

Съгласно техническа спецификация изготвена от Бенефициента в обхвата на анкетното проучване бе изследвана нагласата на обществеността и общинските администрации по следните ключови въпроси от местна значимост:

- Устройство и развитие на общината и населените места в нея;
- Образование;
- Здравеопазване;
- Култура;
- Благоустрояване и комунални дейности;

- Социални услуги (приюти, центрове, среда за хора в неравностойно положение)
- Опазване на околната среда и рационално използване на природни ресурси;
- Поддържане и опазване на културни, исторически и архитектурни паметници;
- Развитие на спорта, отдиха и туризма;
- Защита при бедствия;
- Поддръжка и управление на общинско имущество;

В анкетните листове бе предложен въпрос с включена таблица съдържаща всички изброени по горе ключови въпроси от местна значимост, които служителите на общинските администрации поддържаха по приоритет от 1-13, като с едно означаваха най-приоритетния за тях ключов въпрос.

2. ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ

Според Вас, при разпределянето на общинския бюджет с най-голяма важност и приоритет следва да бъдат въпросите от сферата на:

** Номерируйте по важност, като най-важните започват от 1.*

Приоритет:	Приоритетен номер
Здравеопазване	1
Образование	2
Устройство и развитие на общината и населените места в нея	3
Благоустрояване и комунални дейности	4
Социални услуги (приюти, центрове, среда за хора в неравностойно положение)	5
Опазване на околната среда и рационално използване на природни ресурси	6
Култура	7

Развитие на спорта, отбиха и туризма	8
Защита при бедствия	9
Поддържане и опазване на културни, исторически и архитектурни паметници	10
Поддръжка и управление на общинско имущество	11
Общинска администрация	13
Общински предприятия	12

От таблицата става ясно, че представителите на Общинските администрации считат за най-важно при разпределението на общинския бюджет да се подпомагат с приоритет сферите на:

1-во място- Здравеопазване.

2-ро място- Образование.

3-то място - Устройство и развитие на общината и населените места в нея.

3. ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

За нуждите на проучването и с цел изясняването на приоритетните ключови въпроси, в анкетните листове предназначени за граждани, бе предложен въпрос с включена таблица съдържаща всички изброени по горе ключови въпроси от местна значимост, от които гражданите трябваше да посочат трите най-важни за тях сфери. С цел улеснение и опростяване на проучването, в анкетния лист предназначен за граждани приоритизирането беше сведено до извеждането на първите три най-приоритетни ключови въпроса.

Според Вас, при разпределянето на общинския бюджет с най-голяма важност и приоритет следва да бъдат въпросите от сферата на:

Приоритет	Приоритетен номер
Здравеопазване	1
Образование	2
Устройство и развитие на общината и населените места в нея	3

От таблицата става ясно, че гражданите считат за най-важно при разпределянето на общинския бюджет най-важни и приоритетни са сферите на Здравеопазване, Образование и устройство и развитие на общината и населените места в нея.

4. АНАЛИЗ И СРАВНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ ОТ МЕСТНО ЗНАЧЕНИЕ.

Извеждането на резултатите от въпрос 27 (Според Вас, при разпределянето на общинския бюджет с най-голяма важност и приоритет следва да бъдат въпросите от сферата на...) от двете анкетни карти предназначени за представителите на общинските администрации и гражданите показва следния резултат:

На лице е пълно препокриване на мненията на гражданите и на местните администрации, като и двете групи определят за най-важни и приоритетни при разпределянето на общинския бюджет сферите на Здравеопазване, Образование и Устройство и развитие на общината и населените места в нея. Този извод е изведен на база обобщени резултати от проведено проучване в петте референтни общини цитирани в раздел III, точка 2 от настоящия анализ и показва пълна осъзнатост от страна на двете целеви групи за необходимостта от действия в приоритетните сфери.

Препокриването на приоритетите на обществеността и общинските администрации по отношение на ключови въпроси от местна значимост само по себе си дава възможност да се поставят ясни цели във всяка приоритетна сфера, които са задължително условие за успешно сътрудничество. Чрез провеждането на обществени дебати и кръгли маси целите свързани с приоритетните сфери могат да бъдат формулирани и ясно разяснени. Най-успешният и за гражданите и за местната власт подход е целите в приоритетните сфери да бъдат конкретизирани с помощта на експерти и граждани с натрупан социален опит, които да изведат от целите реални задачи и казуси, които следва да бъдат решени.

Полезното в сформирването на такива политики на сближаване между местната власт и обществеността не се изразява само в това, местната власт да трупа обществено доверие, доста силен е и аргументът за обединяването на ресурси за постигане на добри резултати. За подобренията в сферата на Здравеопазване, Образование и Устройство и развитие на общината и населените места в нея, които и двете целеви групи определят като приоритетни, са нужни финансови, материални, но и човешки ресурси. Дори и общините да разполагат с достатъчно финансови и материални ресурси, за да обезпечат качествени промени в приоритетните сфери, то на много места човешкият ресурс липсва или е недостатъчен. Активното взаимодействие между властта и хората дава адекватно решение на подобни проблеми. Автентично и целесъобразно приобщените представители на обществеността в работни групи съвместно с общината, в общия случай отделят време и професионални умения, за да участват в дебати и обсъждания с цел изработване на приемливи концепции и предлагане на разумни и адекватни решения на даден казус. По този начин авторитетните и опитни представители на гражданското общество дават много сериозен ресурс на местната власт а именно набор от широкоспектърни познания, за които общините трудно биха платили извън такова съдружие. Такава симбиоза, артикулирана правилно би довела до решаването на редица малки и големи проблеми в българските общини.

VIII. МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА МЕЖДУ ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩЕСТВЕННОСТТА В ПРОЦЕСИТЕ НА МОНИТОРИНГ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕСТНИ ПОЛИТИКИ.

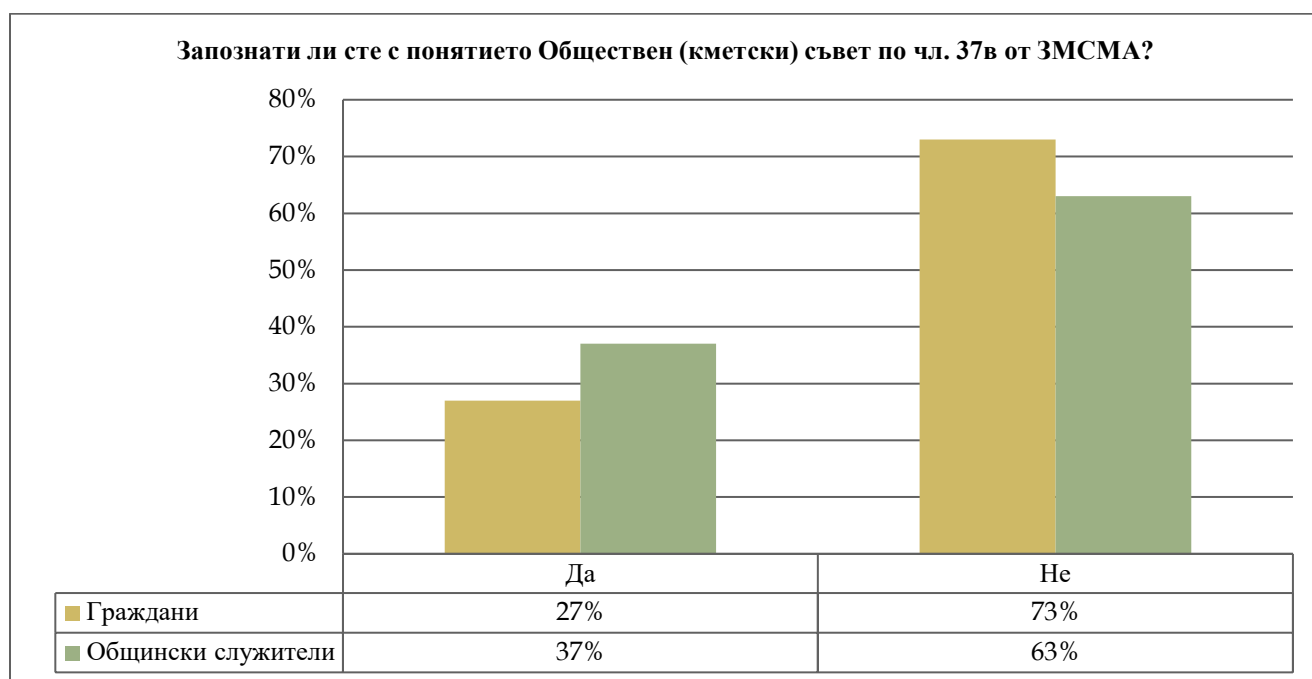
1. ИЗВЕЖДАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА.

Участието на гражданите в местното самоуправление и в процесите на мониторинг и изпълнение на местни политики е от изключителна важност. Поддържането на интереса на гражданите и въвличането им в местните политики разширяват прозрачността на управлението и спомагат да се увеличи доверието в действията на местните администрации. Спечелването и съхраняването на гражданската подкрепа несъмнено е едно от важните условия за успешното местно самоуправление. И обратното, откъсването на гражданите от процесите на местно самоуправление може да засили апатията и недоверието в органите на властта и да намали интереса към резултатите от изпълнението на местните политики.

В настоящото социологическо проучване сме обследвали нивото на информираност и запознатост на населението и на местните администрации по чл. 37в от ЗМСМА, в които законодателят е предвидил възможност гражданите да участват в местното самоуправление чрез така наречените Обществени (кметски) съвети. Интересното в случая е, че конституирането на такива преминава през една от

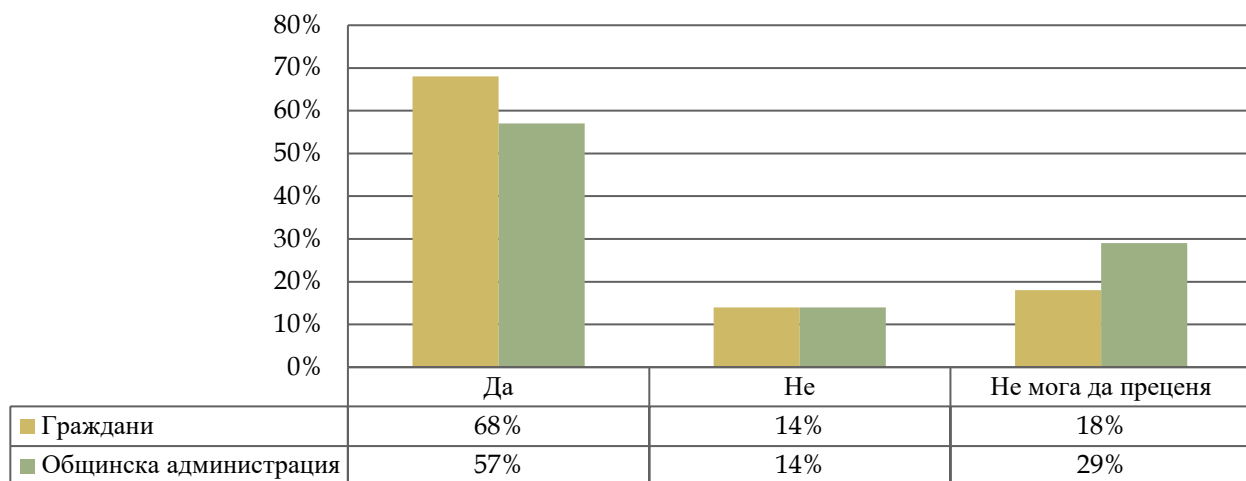
основните форми за пряко участие на гражданите в националната власт и местното самоуправление а именно Общото събрание на населението. Освен, че чрез провеждането на общо събрание на населението има възможност да бъде конституиран и избран обществен (кметски) съвет, тази форма на пряко участие дава възможност на обществеността да решава множество въпроси от местно значение, които са в компетентността на съответния общински съвет или кмет и те да се решават по целесъобразност. Членовете на общото събрание са всички гласоподаватели и участвайки в тази форма на гражданска активност те имат възможност да предизвикват обществен дебат по въпроси с ключово значение и приоритетна важност.

От прегледа на резултатите от настоящото проучване става ясно, че 73% от анкетираните граждани и 63% от анкетираните общински служители не са запознати с чл. 37в от ЗМСМА и не са на ясно с възможността за конституиране и провеждане на Обществени (кметски) съвети.

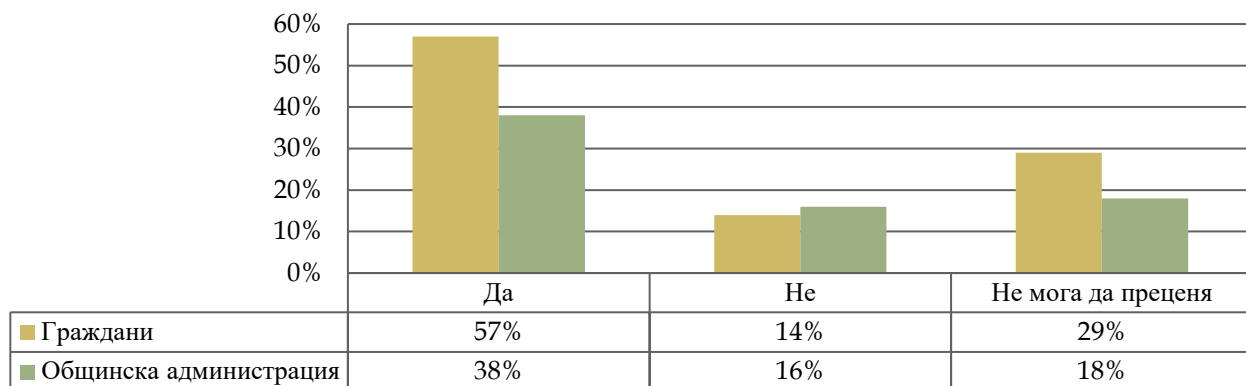

Важно ли е дейността на кметовете да бъде подпомогната чрез участието на граждани и конституирането на обществени(кметски) съвети?

Паралелно с това 57% от общинските служители са изразили мнение, че кметовете на населените места имат нужда обществеността да подпомага и участва в изпълнение на техните задължения. 68% от гражданите също са изразили мнение, че желаят и е редно да участват подпомагайки дейността на кметовете на населени места.

Има ли нужда от конституирането на обществени(кметски) съвети?

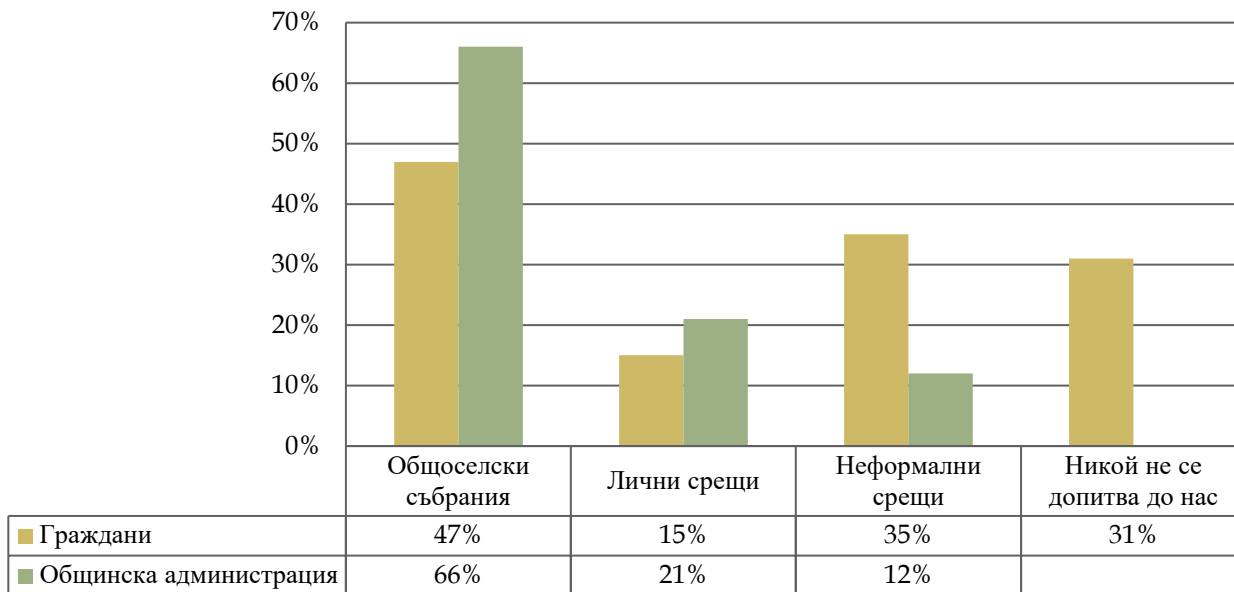
Нагласата за необходимостта от конституиране на Обществени (кметски) съвети на гражданите и на общинските администрации се разминава съществено. 57 % от гражданите считат, че е необходимо да има обществени (кметски) съвети, на фона на едва 38% от общинската администрация, която оценява положително подобна необходимост. Същевременно 66% от общинската администрация заявява готовност да подкрепи конституирането на Обществени (кметски) съвети, в случай, че има воля от страна на обществеността.

Интересна в процентно отношение изглежда нагласата на гражданите да иницират конституирането на Обществен (кметски) съвет. На фона на високо оценената необходимост от Обществени (кметски) съвети процента на склонните да иницират конституирането на такива е едва 13%.

Какви са начините за допитване на местната власт до обществеността?

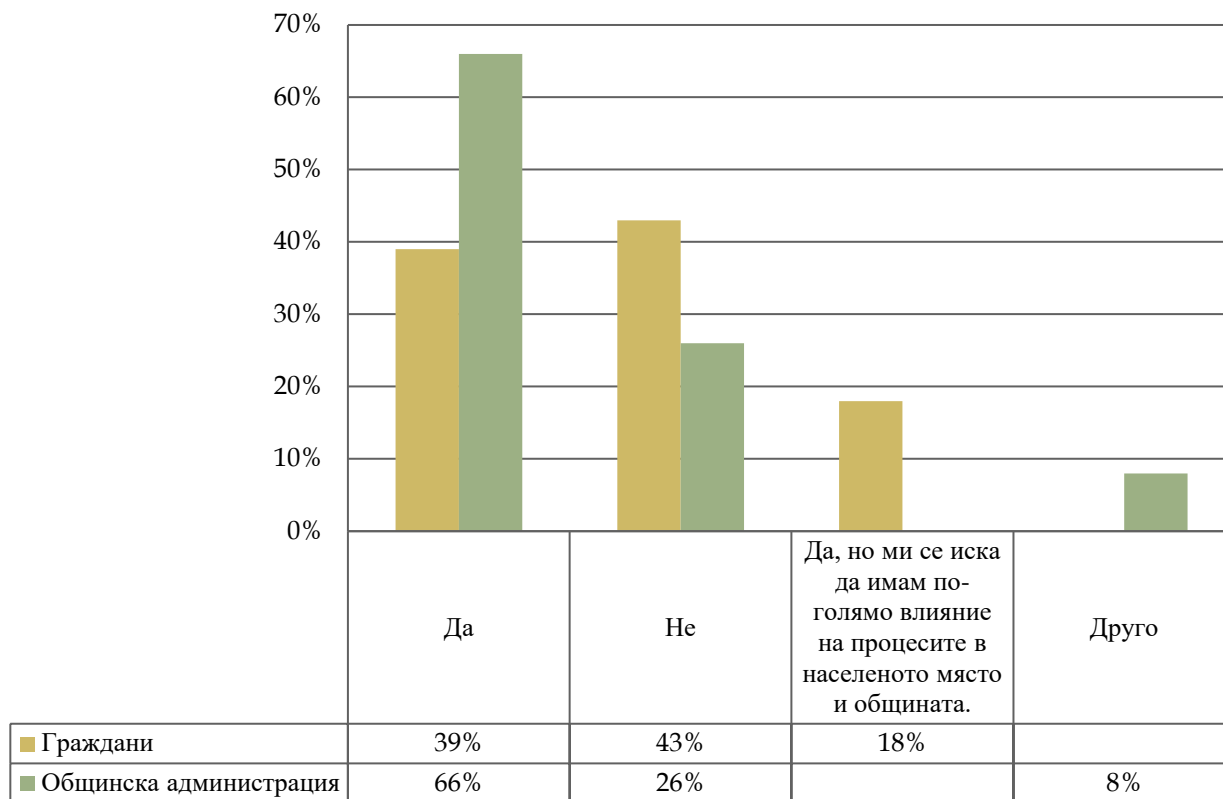

Проучването показва, че най-честата форма на допитване и приобщаване на гражданите в процесите на местното самоуправление е провеждането на общи събрания на населението. 21% от анкетираните общински служители и 15% от гражданите посочват като друг начин на допитване и сондиране на мнения личните срещи.

Смуцаващо голям процент граждани 31% твърдят че никой не се допитва до тях при формиране на местните политики.

Достатъчни ли са съществуващите алтернативи на гражданско участие за пълноценното приобщаване на обществеността в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики?

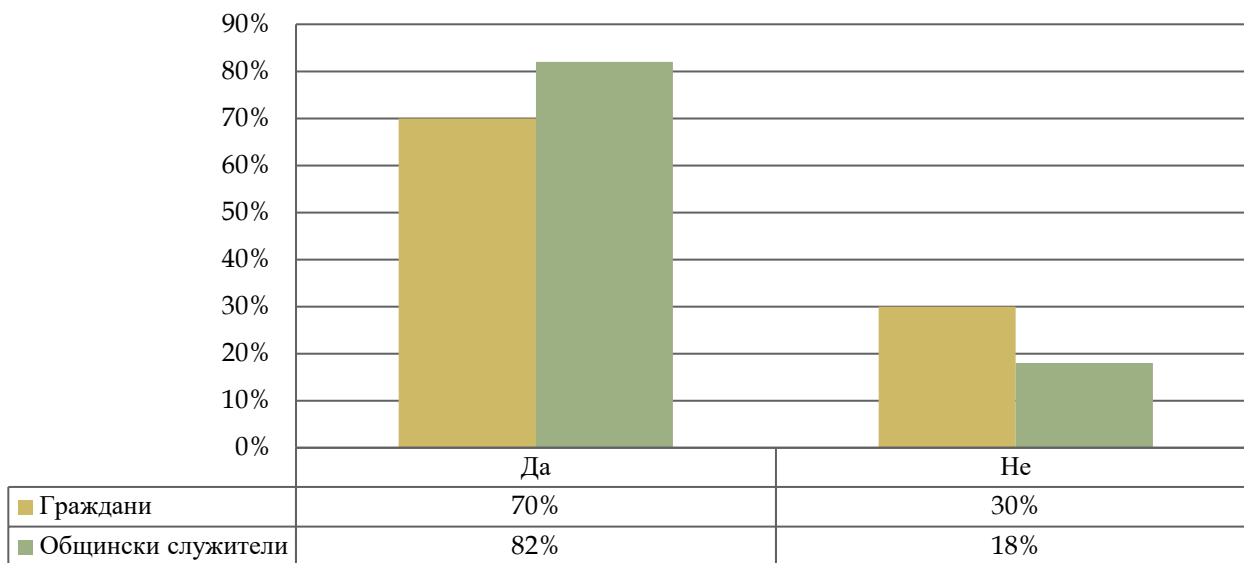

Съществена разлика откриваме и в оценката за пълноценност и ефективност в диалога и приобщаването на гражданите във формирането и изпълнението на местни политики.

Едва 39% от анкетираните граждани считат, че са достатъчно и пълноценно приобщени. Интересното е, че същият процес е високо оценен от общинската администрация. 66% от които смятат, че гражданите са достатъчно приобщени.

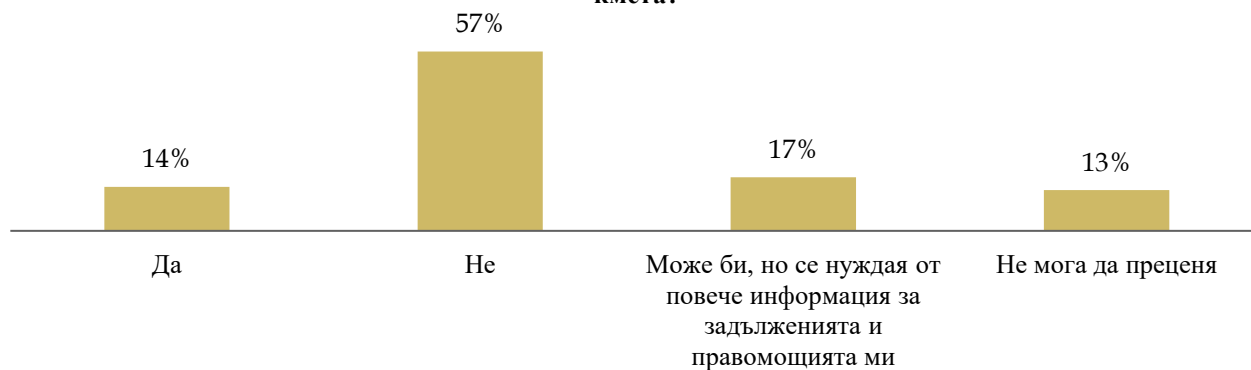
Има ли личности с гражданска енергия и аактивност, които могат да се нарекат естествени лидери?

Когато говорим за гражданска активност и форми за приобщаване на гражданите в процесите на изпълнение и мониторинг на местни политики несъмнено минаваме през въпросът за лидерството. 82% от общинските служители разпознават сред гражданите естествени лидери, които имат ясно изразени позиции и желание да участват в процесите на сформирание на местни политики и биха ги насърчили да вземат участие в Обществени (кметски) съвети ако такива бъдат конституирани. 70% от гражданите също разпознават такива свои съграждани с лидерски качества и желание и биха ги подкрепили.

26. Бихте ли се кандидатирали за кметски съветник в обществен (кметски) съвет на населеното място, за да браните интересите на хората и подпомагате работата на кмета?

Смущаващо малко от анкетираните граждани са изявили готовност да се кандидатира за Обществени (кметски) съветници. Едва 14% са потвърдили готовност, 17% отговарят с да, бих искал, но имам нужда от повече информация. За съжаление обаче 57% категорично отхвърлят възможността да се кандидатира за кметски съветници. Този факт вероятно се дължи на липсата на информация и липсата на подкрепа от страна на местната власт за стимулиране активността на обществеността.

2. ПРИЧИНИ ЗА ВЪЗНИКВАНЕТО НА РАЗЛИЧИЯ.

Процесите на взаимодействие между местната власт и общността са сложни и многопластови, което прави задачата по пълноценно извеждане на всички възможни причини за възникването на различия комплексна. В рамките на проучването и комуникацията с двете групи се открояват няколко акцента:

Проблем	Причини за възникването му
СЛАБО ПОЗНАВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА КАСАЕЩА УЧАСТИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ.	Местната власт и администрации, както и гражданите са до голяма степен незапознати с механизмите на взаимодействие и възможностите за активно сътрудничество. По тази причина и двете групи са капсулирани и отделени една от друга. Този процес поражда страхове и недоверие, които пречат на успешното развитие на българските общини и на активния диалог между гражданите и местната власт.
НЕ СЕ ПРИЛАГАТ ФОРМИТЕ ЗА ПРЯКО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ.	Формите на гражданско участие, които дават възможност за дебати и активна комуникация на гражданите с местната власт се прилагат рядко и почти формално. Липсата на регулярен диалог изхвърля обществеността от управлението на общините и населените места в тях. Гражданите не участват във взимането на решения касаящи пряко техните интереси и начин на живот и това обстоятелство ги прави пасивни, незаинтересовани и апатични.
НЕДОСТАТЪЧНА ИНФОРМИРАНост	Информираността на гражданите за инициативите и предизвикателствата на местното управление е недостатъчна. Каналите за уведомяване за предстоящи събития организирани от общините и кметствата са неефективни, с което се затруднява активното участие на гражданите в тях.
НЕ СЕ КОНСТИТУИРАТ ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ	Практики за конституиране и функциониране на Обществени (кметски) съвети в България почти липсва. Това е една пропусната възможност за управление на проблемите на населените места с прякото участие на гражданите, които живеят с тях и познават механизмите за положително въздействие върху тях.

3. МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА.

Участието на гражданите във формулирането на политики и вземането на решения на местно ниво е от изключителна важност за развитието на българските общини. Тъй като местните власти са най-близо до бита и проблемите на обществеността, именно на местно ниво стимулирането на гражданите да участват активно в управлението е от решаващо значение за неговата демократичност и ефективност.

3.1. СЛАБО ПОЗНАВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА КАСАЕЩА УЧАСТИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ.

Във връзка с изведения от резултатите от социологическото проучване проблем свързан с недостатъчното познаване на механизмите за приобщаване на гражданите в процесите на формулиране на местни политики, препоръчваме на местните власти да направят стъпки към повишаването на гражданското образование както на служителите на общинските администрации и кметовете на населени места, така и на гражданите. Позицията на проактивна страна в този процес дава на местната власт възможност за повишаване на доверието от страна на гражданите и паралелно с това, възможност за организиране на конкретни дейности, в които да бъде привлечена и обществеността. Проучването показва, че гражданите имат нагласата да генерират процеси с обществена значимост, но нямат информация какви са правата им. И въпреки, че това практически е отговорност и задължение на всеки гражданин, полезно би било информационната и надграждаща познанията кампания да бъде иницирана от местната власт. Удачна форма за такъв тип обучителна кампания са наръчници за гражданите с указания и разяснения как функционира общинската администрация и какви възможности имат гражданите чрез нея да изразяват мнения, препоръки, как да инициират обществени обсъждания и по какъв начин да участват във вземането на решения по обществени въпроси. От страна на местните администрации е пожелателно да се проведат вътрешни обучения на служителите, които да акцентират върху правната рамка на гражданското участие, която е разписана в редица нормативни актове основните от които се намират в раздел II на настоящия анализ. Чрез тези действия се подсиурява сигурност, че при желание от страна на двете страни да участват в местното самоуправление в отношения на взаимодействие и подкрепа, няма пречки свързани с липса на информация, които да възпрепятстват процесите.

Проблем	Препоръки	Проактивна страна	Мерки	Очакван резултат
Слабо познаване на нормативната база касаеща участието на гражданите в местното самоуправление.	1. Повишаване нивото на гражданско образование на общински служители и граждани.	Местна власт и общинска администрация	1. Обучения за общинската администрация. 2. Изготвяне и разпространение на наръчници	Повишаване на нивото на познание и информираност на гражданите и общинските служители по отношение на формите за пряко участие на гражданите в местната власт и местното самоуправление.

3.2. НЕ СЕ ПРИЛАГАТ ФОРМИТЕ ЗА ПРЯКО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

В най-ефективния си вид формите на гражданско участие в местната власт и самоуправление изискват конструктивно взаимодействие между двете страни участващи в тези процеси. Управлението чрез вслушване в мнението на гражданите и съобразяване с нуждите на общността е ангажимент на местната власт, но този ангажимент носи и отговорност от страна на гражданите да са активни и да предлагат решения, в реализацията на които да участват активно. Формите на гражданско участие са различни и дават свобода на общностите да общуват с местните власти по различни начини, според интересите на различните групи и поставените за решаване проблеми. Социологическото проучване показва, че масово кметовете на населени места и общинските служители общуват с гражданите чрез неформални и лични срещи. Този подход е ефективен до толкова, че все пак властта е ангажирана и комуникира с граждани, макар и в малък формат. При него обаче липсва обективен поглед върху нагласите на обществеността по общи проблеми и предизвикателства и в много малко случаи излиза извън рамките на индивидуални потребности и ситуации. Управлението в близост до гражданите следва да търси широки формати на обществени обсъждания като :обща събрания на населението, кръгли маси и допитвания, инициране на местни референдуми по теми с тежка и голяма обществена значимост, Онлайн консултиране, обществени обсъждания, създаване на обществени съвети. Привличането на гражданите, като участници в заседанията на общинския съвет също е начин за приобщаването им в процесите на взимане на решения. Тези различни форми на участие имат и различна степен на въздействие върху местните политики и управлението на местната общност. С цел изчерпателност на изложените проблеми и полезност на предложените препоръки ще разгледаме на кратко някои от предложените форми за пряко участие.

-ОБЩО СЪБРАНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Общото събрание на населението е форма на пряко участие на гражданите при решаването на местни въпроси. Неговият състав е от всички гласоподаватели в общината, района, кметството и т.н. в който се провежда. Чрез тази форма на пряко участие има възможност да се решават конкретни въпроси, които засягат интересите на гражданите. При тази форма гражданите имат възможност суверенно и окончателно да решат със своя вот въпроси които се отнасят до благоустрояване и хигиенизиране на населеното място, правила за ползване на общински имоти, мери, пасища, водоизточници и др., определяне на правила за обществения ред в населеното място и др. Правната рамка на общото

събрание, както и стъпките на неговата организация и провеждане са описани в Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

-ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ

Обществените съвети са консултативни органи за гражданско участие и обществен контрол на местно ниво, които съдействат на органите на местно самоуправление за формулиране и реализиране на общинската политика по важни за местната общност въпроси и проблеми. Те могат да бъдат квартални, училищни, кметски и др. Пожелателно е в тях да участват граждани с нужната за поставените цели експертиза и опит. Кметските съвети се конституират чрез провеждане на общо събрание на населението на което се номинират и избират кметски съветници. За другите форми на обществени съвети има възможност те да са учредени като самостоятелно юридическо лице или да съществуват като обществен консултативен съвет към община, кметство или район.

- ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ

Като форма на пряко участие в местната власт и местното самоуправление обществените обсъждания дават възможност на гражданите да участват в процеса на вземане на решения, като отправят предложения и препоръки за приемане на решения към проекта на общинския бюджет, относно местни нормативни актове, други действия на общината пряко касаещи нейното бъдеще и развитие.

-ОНЛАЙН КОНСУЛТИРАНЕ

Много малко общини в България предлагат на гражданите възможност да се консултират, изкажат, оплачат и възползват от административна услуга дистанционно чрез интернет. Разбира се има и много добри практики в тази посока. Разгръщането на този потенциал ще улесни общуването между гражданите и местната администрация, като ще направи диалогът лесно достъпен.

Проблем	Препоръки	Проактивна страна	Мерки	Очакван резултат
Не се прилагат формите за пряко	1. Управление близо до гражданите чрез	Местна власт Местни общности	Инициране и провеждане на: -Общи събрания	1. Повишено гражданско участие в процесите на

участие на гражданите в местното самоуправление	прилагане на формите на пряко участие на гражданите в местното самоуправление.		на населението; -Обществени съвети; -Обществени обсъждания; -Онлайн консултиране;	формулиране, реализация и мониторинг на местни политики. 2. По-голяма удовлетвореност от страна на обществеността от работата на местната администрация; 3. Повишаване на доверието от страна на гражданите към местната власт.
---	--	--	--	---

3.3. НЕДОСТАТЪЧНА ИНФОРМИРАНост

Местната власт предоставя информация на гражданите за свои решения, действия или резултати от взети решения и действия. Участието на гражданите се изразява до получаване на информацията и изясняване. Това е начинът за взаимодействие при който активността на гражданите се изразява основно в търсене и получаване на информация. Гражданите не участват в анализ на ситуацията, избор на приоритети и алтернативни решения. Въпреки пасивността на този вид взаимодействие от гледна точка на гражданското участие то без да се получава редовно информация за местната власт и нейните действия и намерения и обратно за гражданските организации и бизнеса и техните дейности и намерения не би могло да се премине към по-активните форми на общуване. С липсата на информация се прекъсва и адекватната възможност на гражданите да осъществяват мониторинг на местните политики.

3.3.(1) ДОСТЪПНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Местната власт трябва да е наясно коя информация е достъпна за гражданите и в каква форма; всички общински служители на техните нива в общината трябва да са запознати с това за коя информация, по какъв начин, в каква форма и в какъв срок гражданите следва да получат достъп.

3.3.(2) ПОЛИТИКА ЗА ИНФОРМИРАНЕ

Местната власт следва да има политика за информиране, която да включва освен законовите разпоредби за предоставяне на информация и активното разпространяване на ключова информация, а и допълнителни усилия за информираност на гражданите

- Важно е на гражданите да са известни сроковете за отговор на дадено питане, които в политиката на общината може да са по-кратки от тези в закона за достъп до информацията;

- Активното публикуване /оповестяване на информацията за дейността на общината и относно предстоящи събития (общи събрания, кръгли маси, сесии на общински съвет, обществени обсъждания и др. – това може да става на редовни пресконференции, прессъобщения, публични информационни кампании, редовно публикуване на печатни материали / доклади, проектобюджети, отчети, стратегии и програми, брошури и други/, както и чрез местните и регионални радиопредавания и телевизии.

- Политиката на съответната местна власт за информиране на гражданите следва да е достъпна и публично оповестена.

3.3.(3) ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИНФОРМИРАНЕ

- Пресконференции

- Директни интервюта, становища, речи или изявления по определен проблем, намерение или решение;

- Общински информационен бюлетин;

- Интернет страницата на общината;

- Табло на достъпно място в общината;

- Достъп до решенията на ОбС и активното им предоставяне чрез някои от по-горе изброените инструменти;

- Участие на граждани в заседанията на ОбС;

- Доклади и статии / например годишен доклад за дейността и постиженията на общината/;

- Наръчници, ръководства, брошури и постери;

- По телефона или чрез пощата при много важни въпроси;
- В информационните центрове чрез листовки, брошури и на място от определено лице;
- По време на някакви публични събития;
- Реклама;
- Сътрудничество с НПО и използването им за информиране на гражданите;
- Други

Проблем	Препоръки	Проактивна страна	Мерки	Очакван резултат
Недостатъчна информираност	1. Осигуряване на прозрачност при взимането на решения. 2. Осигуряване на достъпност до информация. 3. Изготвяне на политика за информираност. 4. Използването на инструменти за информиране на гражданите.	Местна власт	- Пресконференции - Директни интервюта, становища, речи или изявления по определен проблем, намерение или решение; - Общински информационен бюлетин; - Интернет страницата на общината; - Табло на достъпно място в общината; - Достъп до решенията на ОбС и активното им предоставяне чрез някои от по-горе изброените	1. Повишена информираност и по-голяма удовлетвореност сред обществеността. 2. Покачване на доверието на гражданите в местната власт. 3. Възможност за мониторинг и активно сътрудничество.

			<p>инструменти;</p> <ul style="list-style-type: none">- Участие на граждани в заседанията на ОбС;- Доклади и статии / например годишен доклад за дейността и постиженията на общината/;- Наръчници, ръководства, брошури и постери;- По телефона или чрез пощата при много важни въпроси;- В информационните центрове чрез листовки, брошури и на място от определено лице;- По време на всякакви публични събития;- Реклама;- Сътрудничество с НПО и използването им за информирание на гражданите;- Други	
--	--	--	---	--

3.4. СЛАБО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С НПО

Въпреки акцентирането на информирането главно в посока от местна власт към граждани то би следвало да е двупосочно – от местна власт към граждани и НПО и групи и обратно. За местната власт също е важно да има информация за това какво правят НПО и неформалните групи в общината. Познаването на работата на различните институции, НПО, бизнес и неформални групи изгражда взаимно доверие и е отправна точка за така желаното от всички партньорство.

Гражданите, различните НПО и групи по интереси следва да познават своите права за достъп до информация и активно да изискват, отстояват тяхното спазване;

Гражданите трябва да са запознати с политиката на съответната местна власт за информиране и да лобират за промени в нея, позволяващи по-активно предоставяне на информация от местните власти;

Гражданите следва да спазват правилата и процедурите за информиране, приети от съответната местна власт;

Добре е да има ясни процедури и начини за запознаване на местната власт с дейностите, постиженията и проблемите на НПО, групи и бизнес.

Проблем	Препоръки	Проактивна страна	Мерки	Очакван резултат
Слабо взаимодействие с НПО	Да се изгради методология за партньорство между НПО и местна власт.	Общинска администрация и НПО	- Сключване на споразумение между община и НПО;	Партньорство при ясни условия
	НПО да натрупват практически умения, с които ефективно да участват в целия процес на формулиране, прилагане, изпълнение и наблюдение на местни политики;	Общинска администрация	-Включване на представители на местни НПО в разботни групи, експертни съвети, кметски съвети и други консултативни съвети на общината; -Включване на представители на НПО във временни и постоянни комисии на общината;	Ефективно обучение в процес на работа в динамична и експертна среда. Повишаване на активността и експертността и по-детайлно познаване на процесите от страна на НПО. Реалистични очаквания към крайния резултат

				Във всяко искане.
	Да се работи с подготовката на нужните човешки ресурси;	НПО	Обучения и кръгли маси	Обществен отзвук и присъединяване на още граждански активни групи хора.
	Да се изработят ясни правила, процедури и политики за комуникация и взаимодействие между НПО и местните власти.	Общински съвет	-Приемане от общинския съвет на правила за взаимодействие на общината с НПО;	Легитимност и законност на осъществяваното сътрудничество.

3.5. НЕ СЕ КОНСТИТУИРАТ ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ

Изведените от социологическото проучване данни сочат, че у местните власти и у гражданите има желание, нагласа и необходимост да бъдат конституирани обществени (кметски) съвети. Въпреки че и според двете целеви групи, няма административни, законови и технически пречки, такива обществени съвети в нито една от петте общини не са конституирани. Една от основните причини за това е липсата на информация относно правна рамка за конституиране, състав, функции и поле на въздействие на Обществените (кметски) съвети. Препоръките за справяне с този проблем са в няколко направления. Повишаване на познанието на общинските администрации по отношение на нормативна база касаеща конституирането на Обществени (кметски) съвети. ЗМСМА, Закон за прякото участие на гражданите в

държавната власт и местното самоуправление. Проучване и обмяна на опит с общини в България, които успешно прилагат чл. 37в от ЗМСМА и имат действащи на териториите си Обществени (кметски) съвети. Организиране на информационна кампания сред обществеността, която да информира гражданите за съществуването на възможност в тяхното населено място да бъде конституиран Обществен (кметски) съвет. В тази кампания да се разясни дефиницията за Обществен(кметски) съвет, кой може да стане кметски съветник, какви са правата и задълженията на кметския съветник и колко често и с какво е ангажиран той. След провеждането на информационна кампания при желание и от двете целеви групи, може да се пристъпи към организиране и провеждане на общи събрания на населението с цел номинации и избор на кметски съветници. При законосъобразен избор на кметски съветници конституирането на Обществения (кметски) съвет ще е изпълнена стъпка към приобщаването на гражданското общество в процесите на местно самоуправление, която ще скъси дистанцията граждани- местна власт и ще повиши доверието към общинската администрация.

- След като се конституира Обществения (кметски) съвет, общинският съвет в конкретната община вписва в правилника за дейността на общинския съвет съществуването на Обществения (кметски) съвет, като изработва и вписва правилник за неговата дейност.

Проблем	Препоръки	Проактивна страна	Мерки	Очакван резултат
Не се конституират Обществени (кметски) съвети	1. Повишаване на познанието на общинските администрации по отношение на нормативна база касаеща конституирането на Обществени (кметски) съвети. ЗМСМА, Закон за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. 2. Проучване и обмяна на опит с общини в България, които успешно прилагат чл. 37в от	Местната администрация и местната власт	1. Организиране на информационна кампания сред обществеността, която да информира гражданите за съществуването на възможност в тяхното населено място да бъде конституиран Обществен (кметски) съвет. 2. Разясняване на дефиницията за Обществен(кметски) съвет, кой може да стане кметски съветник, какви са правата и задълженията на кметския съветник и	1. Конституиране на обществени (кметски) съвети; 2. Приобщаване на гражданското общество в процесите на местно самоуправление, скъсяване на дистанцията граждани- местна власт и повишаване на доверието към общинската администрация.

	ЗМСМА и имат действащи на териториите си Обществени (кметски) съвети		колко често и с какво е ангажиран той. 3. Организиране и провеждане на общи събрания на населението с цел номинации и избор на кметски съветници.	
--	--	--	--	--

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Настоящият анализ е изготвен в изпълнение на проект с предмет „Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и мониторинг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА“. Обособена позиция № 1 - “Извършване на проучване за възможностите и анализ на изпълнението на чл.37в от ЗМСМА за провеждане на обществени съвети в 5 референтни общини” финансиран от оперативна програма „Добро управление” съфинансирана от европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Извод от извършено социологическо проучване	Причини
В петте общини попадащи в обхвата на проучването няма конституирани Обществени (кметски) съвети.	<ol style="list-style-type: none">1. Гражданите и общинските служители не познават чл. 37в от ЗМСМА и не са информирани за възможността да бъде конституиран Обществен (кметски) съвет в рамките на тяхната община.2. Гражданите и общинските служители не са запознати за правата им по чл. 37 в от ЗМСМА.3. Гражданите и общинските служители са слабо запознати с формите на гражданско участие в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местни политики.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ДЕЙНОСТ 2

АНАЛИЗ

НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0080 "Повишаване на гражданското участие в процесите по формулиране, изпълнение и монитооринг на политики чрез прилагане на механизмите на чл. 37в от ЗМСМА", финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Мулти Етно Форум“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

Общественият (кметски) съвет, който е разписан в чл.37в от ЗМСМА е структура, подпомагаща дейността на кметовете на малките населени места, която се сформира и конституира по инициатива на гражданите и на местната власт и осъществява дейността си на доброволен принцип. Изпълнява консултативни функции и оказва съдействие на местната власт и кметовете на населени места при формирането, реализирането и мониторинга на местни политики. Общественият (кметски) съвет е форма на сдружаване, която дава възможност на широк кръг граждани да участват пряко във взимането на решения и тяхното изпълнение, които са от ключова значимост за местните общности. Обществените (кметски) съвети дават възможност за съсредоточаване на гражданска енергия, експертност и различна гледна точка при управлението на малките населени места и скъсяват дистанцията между местната власт и гражданите. Основната цел на обществените (кметски) съвети е съсредоточена в намирането на демократични начини за приобщаване на гражданите в процесите на местно самоуправление. Обществените (кметски съвети) са стъпка към децентрализация и дават възможност на местната власт да взема решения близо до хората и с тяхното активно участие. Обществените (кметски) съвети дават работеща възможност за взаимодействие между местната власт и администрация и обществеността, което спомага не само изпълнението на целите на местната обществена политика, но също така тяхното сформирание с помощта и одобрението на локалните общности. Общественият (кметски) съвет съгласно чл.37в от ЗМСМА, се състои от кметски съветници. Кметските съветници биват номинирани и избирани от своите съграждани, чрез провеждане на законосъобразни общи събрания на населението. Този процес дава представителност на тези структури и легитимност на техните бъдещи решения и произхождащите от тях действия, като същевременно вмениява отговорност у избраните съветници, което ги поощрява да скъсяват дистанцията между гражданите и местната власт. Кметският съветник е гражданин, който е част от общественият живот в дадено населено място и е наясно с проблемите на обществеността. От позицията на такъв, той осъществява контрол на органите на местно самоуправление и им помага в изпълнение на техните функции, поставяйки в центъра интереса на гражданите. Също така от своята трибуна информира и поощрява своите съграждани да участват пряко в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местните политики.

II. МЕТОДИКА НА АНАЛИЗА

За да имаме възможност да анализираме изпълнението на чл. 37в от ЗМСМА в 5 референтни общини разработихме методика, която определи източниците на информация и методите за нейното

събиране, обработване и обобщаване. Методическите стъпки, които изпълнихме при анализа на изпълнението на чл. 37в от ЗМСМА бяха следните:

1. Направихме проучване в интернет обхващащо всички общини в България и попадащите в обхвата на дейност 2 общини. Това проучване целеше да даде информация относно наличните практики (добри или лоши) в изпълнението на чл. 37в от ЗМСМА.

2. Направихме проучване в обявените на сайтовете на общините попадащи в обхвата на дейност 2 нормативни документи, правилници и наредби касаещи изпълнението на чл. 37в от ЗМСМА.

3. Извършихме социологическо проучване на представители на общинската администрация и на обществеността в 5-те общини попадащи в обхвата на настоящия анализ.

4. Анализирахме причините за липса на кметски съвети и изведохме проблемите, заедно с мерки за тяхното преодоляване.

III. ДАННИ ЗА НАЛИЧИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ.

За нуждите на настоящия анализ и по различни методи бяха събрани данни съгласно описаната по-горе методика.

1. Извършеното онлайн проучване показва, че много малка част от общините в България изпълняват чл. 37в от ЗМСМА. В доста от случаите, в които в дадена община все пак има действащи (кметски) съвети, няма следи при тяхното формиране и дейност да е спазен чл. 37в от ЗМСМА.

2. От публикуваните за всяка община попадаща в обхвата на дейност 2, нормативни актове, правилници и наредби стана ясно, че няма конституирани Обществени (кметски) съвети в нито една от 5-те референтни общини.

3. Голяма част от данните заложили в настоящия анализ бяха събрани от проведено анкетно проучване сред граждани и общинска администрация, представители на общините Рудозем, Баните, Чепеларе, Искър и Никопол. Целта на част от заложените в проучването въпроси беше да установи познават ли целевите групи възможностите по чл. 37в от ЗМСМА и прилагат ли се в практиките на местното самоуправление. Сред въпросите имаше и такива целящи да установят нагласите към конституиране и провеждане на обществени (кметски) съвети. След анализ на получените чрез анкетни

карти данни се установи, че попадащите в обхвата на проучването общини нямат конституирани Обществени (кметски) съвети. От направено предварително проучване сред публикации в интернет става ясно, че в България много малко общини са се възползвали от възможността да конституират обществени (кметски) съвети. Взимайки предвид този факт, в проучването заложихме въпроси, които да дадат яснота за причините, поради които общините не предприемат тази стъпка на приобщаване на гражданите в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местните политики. Тъй като проучването се извърши очи в очи, анкетъорите имаха възможност да проведат и протоколират разговори с кметовете на общините попадащи в обхвата на проучването, с представители на общинските администрации, кметове на населени места и граждани. От обобщените резултати стана ясно, че обществени (кметски) съвети не са конституирани.

Този факт, обуславя необходимостта, настоящият анализ да бъде структуриран и изграден на базата на установяване на пречките, проблемите и препоръките съпътстващи липсата на конституирани обществени (кметски) съвети.

IV. ПРИЧИНИ ЗА НЕИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА В 5 РЕФЕРЕНТНИ ОБЩИНИ

Събраната по няколко метода информация показва, че няма конституирани обществени(кметски) съвети в общините Баните, Рудозем, Чепеларе, Искър и Никопол. Трудно е да се конкретизира какви са причините еднозначно. Акцентите, които до някъде отговарят на този въпрос са:

1. ОБЩИНСКИТЕ СЛУЖИТЕЛИ И ГРАЖДАНИТЕ НЕ ПОЗНАВАТ ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА

В началото на почти всяко интервю както с представителите на общинските администрации, така и с гражданите ставаше ясно, че респондентът не познава текста разписан в чл.37в от ЗМСМА и не познава значението на понятието Обществен (кметски) съвет. В диалог и след кратко разяснение в общите случаи респондентите изразяваха интерес и одобрение към подобна форма на гражданско участие в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местните политики. В по-голямата им част респондентите и от двете целеви групи в петте общини изразяваха мнение, че необходимост от конституирането на Обществени (кметски) съвети действително има. Откроиха се и респонденти, които изпитаха откровен и задълбочен интерес към възможността за конституиране на обществени (кметски) съвети и пожелаха да получат повече информация, най-вече през примерите за добри практики в България, които макар и да са малко са публични и общодостъпни. Сред анкетираните общински служители се забеляза голяма доза скептицизъм и страх от възможността за допускане на представители

на гражданското общество в такава близост до местното самоуправление. Макар да отговаряха на въпросите свързани с нагласите за нуждата и полезността на такъв тип Обществени (кметски) съвети положително, не скриха, че реално изпитват страх от подобно сътрудничество с гражданите. От страна на гражданите се открии подобно настроение на скептицизъм, от една страна поради липсата на вяра, че местното самоуправление би ги приобщило в процесите на формулиране, мониторинг и изпълнение на местните политики, от друга, много малък процент граждани изявиха готовност да участват в такъв Обществен (кметски) съвет. По-голям процент от анкетираните граждани одобряват идеята за конституиране на Обществени(Кметски) съвети, но изключват себе си от състава им поради липса на достатъчно информация и поради липса на вяра, че могат да са полезни.

От гореизложената информация можем да заключим, че желание от страна на двете целеви групи за конституиране на Обществени (кметски) съвети има, но поради влошена комуникация и липса на достатъчно информация такава възможност не е разглеждана и осъществена. Препоръките за преодоляване на този проблем са проактивна позиция от страна на Местното самоуправление, провеждане на обществен дебат по темата, и изчерпателна информационна кампания.

ПРОБЛЕМИ	ПРЕПОРЪКИ
1. Страх от страна на общ. Администрация да допуска гражданите до местното самоуправление.	Обществени дебати; Информационна кампания;
2. Липса на доверие от страна на гражданите към местната власт.	

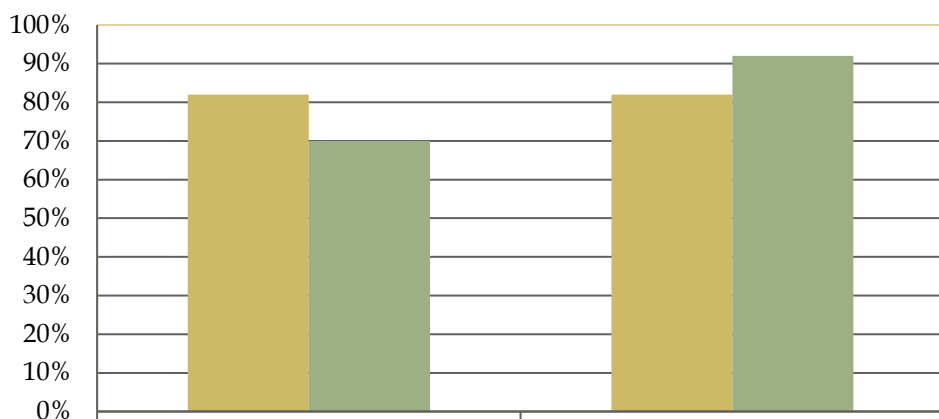
3. Влошена и прекъсната комуникация

4. Липса на информация

2. ГОТОВНОСТ ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕН(КМЕТСКИ) СЪВЕТ. ЕСТЕСТВЕНИ ЛИДЕРИ И ГРАЖДАНИ СА СКЛОННИ ДА СЕ КАНДИДАТИРАТ ЗА КМЕТСКИ СЪВЕТНИЦИ

И двете целеви групи Граждани и представители на общинската администрация са категорични, че в населените им места има естествени лидери, които имат гражданска активност, енергия и желание да участват активно в защита на обществения интерес и биха ги номинирали и избрали за кметски съветници, ако се конституират Обществени (кметски) съвети.

Има ли естествени лидери, които заслужават място в обществения(кметски) съвет?

	Граждани	Местна власт
■ Има естествени лидери	82%	82%
■ Заслужават място в Обществен (кметски) съвет	70%	92%

Наличието на открояващи се с гражданската си позиция хора прави конституирането на Обществени (кметски) съвети възможно. В хода на проучването сред гражданите се установи, че във всяко населено място има хора, които успешно биха изпълнявали функциите на кметски съветници и на места дори го правят. В интервютата с кметовете на населени места стана ясно, че всеки кмет неформално разчита на

група хора в повереното му населено място, които от една страна подпомагат изпълнението на неговите задължения като кмет, от друга изразяват пред него обществената нагласа на гражданите по определени въпроси с обществена значимост. Обикновено сред тези неформални съветници на кметовете по населени места се открояват представители на местен бизнес, животновъди и земеделци, църковни и училищни настоятели. Реално смисълът на подобен Обществен (кметски) съвет е в това, група граждани, разпознаваеми и ползващи се с кредит на доверие сред останалите, притежаващи умения и различна експертиза, да скъсват дистанцията между кмета на населеното място и жителите му, предлагайки решения и изказвайки мнение от позицията на граждани. Това прави гражданите и кметовете екип, които взима решения за бъдещето на населеното място заедно в условия на съгласуваност и единомислие.

От изложеното по-горе съдим, че неформално структури подобни на Обществените(кметски) съвети съществуват в населените места на общините попадащи в обхвата на проучването, но те не са конституирани по чл. 37в от ЗМСМА, техният състав не е посочен и избран от гражданите, нямат регламентирани правомощия и задължения, нямат регулярност на заседанията и най-основния проблем-не носят обществена отговорност при взимането на решения и тяхното изпълнение, което предпоставя възможности за нечисти подбуди, което е и притеснението на близо 3% от анкетирания общински служители.

Препоръките в тази посока са предприемане на стъпки от страна на общините за конституиране по законосъобразен ред на обществени (кметски) съвети по чл. 37в от ЗМСМА. С тази стъпка, на вече съществуващите неформални организации ще се даде легитимност и обществена отговорност, което ще подобри дейността им и ще повиши степента на обществено доверие.

3. ПРЕЧКИ ЗА КОНСТИТУИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА СВЪРЗАНИ С ПРАВНА РАМКА

Всички представители на общинските администрации отговарят, че няма законови пречки за конституиране на Обществени кметски съвети по чл. 37в от ЗМСМА. В него се казва, че кметски съветници се избират на общо събрание на населението. В друг въпрос свързан с формите на комуникация между местната власт и хората голям процент и от двете целеви групи казват, че най-практикуваната форма е общи събрания на населението. Но също така споделят, че на подобни събрания рядко има кворум, за да се вземат законни решения. Според общинската администрация липсата на кворум се дължи на липсата на интерес от страна на гражданите, според гражданите обаче, се дължи на това, че не винаги успяват да се информират кога ще има подобно събрание и често разбират за него след като се е състояло. Реално поставеното от законодателя в чл. 37в от ЗМСМА

условие, кметските съветници да се избират на общо събрание на населението възпрепятства конституирането на Обществени (кметски) съвети поради затрудненията, които срещат местните власти при провеждането на законови общи събрания.

Решението на този проблем е в няколко направления:

- По-силна информационна кампания от страна на местните администрации чрез използване на социални мрежи, местни медии, разлепяне на информационни материали на ключови места, лични покани. Тези усилия са оправдани с оглед на важността на поставените за решаване въпроси.
- Проследяване на поставената от законодателя в закона за прякото участие на гражданите в националната власт и местното самоуправление възможност общо събрание на населението да се проведе на няколко етапа и гласуването по дадена тема да става на секции и поетапно.
- Информационна кампания сред гражданите за осъзнаване и разбиране на важността на общите събрания и взетите на тях решения. Тази мярка би гарантирала по-голям интерес и посещаемост от страна на гражданите.

ПРОБЛЕМ

Поставеното от законодателя в чл. 37в от ЗМСМА условие, кметските съветници да се избират на общо събрание на населението възпрепятства конституирането на Обществени (кметски) съвети поради затрудненията, които срещат местните власти при провеждането на законови общи събрания.

РЕШЕНИЯ

По-силна информационна кампания от страна на местните администрации чрез използване на социални мрежи, местни медии, разлепяне на информационни материали на ключови места, лични покани. Тези усилия са оправдани с оглед на важността на поставените за решаване въпроси	Проследяване на поставената от законодателя в закона за прякото участие на гражданите в националната власт и местното самоуправление възможност общо събрание на населението да се проведе на няколко етапа и гласуването по дадена тема да става на секции и поетапно.	Информационна кампания сред гражданите за осъзнаване и разбиране на важността на общите събрания и взетите на тях решения. Тази мярка би гарантирала по-голям интерес и посещаемост от страна на гражданите.
--	---	--

3. ПРЕЧКИ ЗА КОНСТИТУИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА СВЪРЗАНИ С ТЕХНИЧЕСКА И МАТЕРИАЛНА БАЗА

В анкетното проучване масово надделява мнението, че пречки за конституиране и провеждане на Обществени (кметски) съвети няма. Част от мненията бяха свързани с факта, че масово малките населени места нямат достатъчно големи зали, в които да провеждат законни общи събрания на населението, което възпрепятства конституирането на Обществен (кметски) съвет при спазване на чл. 37в от ЗМСМА, но в това отношение имаше и примери за провеждането на такива на открито.

4. ДРУГИ ПРЕЧКИ ЗА КОНСТИТУИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ ПО ЧЛ.37В ОТ ЗМСМА

Част от анкетираните общински служители посочват липсата на финансов ресурс, малобройното население и липсата на млади хора като основна пречка за конституиране на обществени (кметски) съвети. Малобройното население и липсата на млади хора е сериозен демографски проблем, който се забелязва при всичките пет общини, но при някои е особено смущаващ. Например община Никопол само за няколко години е намаляла с няколко хиляди жители в следствие на висока безработица и липса на поминък. В интервютата с общинската администрация става ясно, че общините полагат усилия, за да се справят с проблема. Обръщат задълбочено внимание и инвестират в социалните услуги, трансгранични проекти, туризъм и т.н., но споделят, че докато демографския проблем не стане национален приоритет, обезлюдяването на малките общини ще продължи. Естествено трудно говорим за активно гражданско общество в райони, които се обезлюдяват, но хората са ценен и важен ресурс особено когато този ресурс намалява и винаги е оправдано усилието на местната власт да ги приобщава във взимането на важните решения и тяхната реализация.

III. ПРАКТИЧЕСКИ ДЕЙСТВИЯ, КОИТО МЕСТНИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ И ОБЩНОСТТА ИЗВЪРШВАТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВКЛЮЧВАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ (КМЕТСКИ) СЪВЕТИ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ.

Местните администрации и общността извършват практически действия за да скъсат дистанцията помежду си, но те не са насочени към изпълнение на чл.37в от ЗМСМА. Ако следваме препратката обаче, която чл. 37в от ЗМСМА прави към закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление и хартата за местно самоуправление, можем обосновано да предположим, че усилията, които макар и недостатъчни все пак се полагат от страна на местните администрации с постоянство, политика на подобрене и надграждане биха довели до един демократичен и про-граждански модел на местно самоуправление в който няма да има пречки да се изпълнява чл.37в от ЗМСМА. Естествено и гражданите, като част от този процес и в условия на демокрация следва да познават правата си и да ги упражняват.

В общините Рудозем, Баните, Чепеларе, Никопол и Искър кметовете на населени места се допитват до гражданите по теми, касаещи управлението на населеното място като разчитат основно на лични и неформални срещи и паралелно с това се организират и общи събрания на населението. Почти във всяка от посочените общини реално общинските администрации имат практики, чрез които стимулират интереса на гражданите и правят опити да търсят тяхното участие. Съпоставено обаче със

съществуващите добри практики и с мнението на гражданите, които считат, че тези форми на участие могат да бъдат подсилени и подобри, очевидно изброените общини имат какво да подобрят в процесите на приобщаване на обществеността във формирането, реализацията и мониторинга на местните политики. През последните години участието на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво придобива все по-голямо значение. Разбирането, че включването на местната общност в планирането на обществените процеси и изграждането на партньорство с бизнеса и НПО, води до взимане на по-правилни решения и повишава доверието между участниците в тези важни обществени процеси. Една от препоръките към попадащите в обхвата на дейност 2 общини е да пристъпят към подготовка и конституиране на Обществени (кметски) съвети на териториите на населените им места. Изготвянето и изпълнението на програма за приобщаването на обществеността в процесите на местно самоуправление е препоръка, изпълнението на която би дала на местната власт по-голям процент на одобрение и доверие от страна на обществеността и би спомогнала в процесите на справедливо и демократично управление. Акцентите на подобна програма са следните:

ЦЕЛИ	ДЕЙСТВИЯ
1. По-чести допитвания до гражданите по въпроси касаещи общината и населените места в нея	<ul style="list-style-type: none">- Общи събрания на населението;- Форуми;- Дискусии;- Анкетни проучвания;- Кръгли маси;
2. Осигуряване на възможност за гражданите да участват в обследване на процеси и взимане на конкретни решения по тях	<ul style="list-style-type: none">- Конституиране на Обществени съвети;- Включване на граждани отговарящи на определени правила и изисквания, (регламентирани от общ на конкретната община) в комисии и експертни съвети;- Възможност гражданите да отправят предложения към общинската администрация по въпроси касаещи нейната работа и организацията на нейната дейност;
3. Взаимодействие с НПО	<ul style="list-style-type: none">- Създаване на условия за сътрудничество между община и НПО

	<ul style="list-style-type: none">- Насърчаване на НПО и тяхната дейност посредством облекчени процедури по наемане на помещения общинска собственост за НПО в обществена полза;- Организиране и провеждане на инициативи в условия на партньорство между Община и НПО;- Допускане на НПО в близост до процесите по взимане на решения
4. Взаимодействие с бизнес	<ul style="list-style-type: none">- Провеждане на кампании целящи дефиниране на проблемите на бизнеса в конкретните населени места;- Форуми и кръгли маси за намиране на решения;- Кариерни форуми с участието на местния бизнес;- Облекчени административни процедури откликващи на нуждите на местния бизнес;
5. Информираност на граждани, НПО и бизнес	<ul style="list-style-type: none">- Открити заседания на Общински съвет;- Информационни кампании за всички процеси, които попадат в обхвата на интересите на НПО, бизнес и граждани;- Използване на местни медии, вестници, сайтове и всички други позволени от закона начини за повишено ниво на предаване на информация;- Изграждане на информационни центрове;